

BALANDIS - BIRŽELIS

1970

Nr. 2

(38)

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Organas

Garbės Redaktorius: S. Biežis, M.D.

Redaktoriai: S. Budrys M.D., A. Garūnas M.D.,
V. Tauras M.D.

Atsakomąsias Redaktorius:

M. Budrienė, M.D.
2751 W. 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Redakcinė kolegija: V. Paprockas M.D. R.
Povilaitis D.D.S., B. Radzivanas M.D.,
V. Šaulys M.D., J. Valaitis M.D.

Redakcijos Bendradarbiai: H. Armanas M.D.,
Z. Brinkis M.D., Z. Danilevičius M.D.,
K. Gudaitis M.D., D. Jasaitis M.D., F.
Kaunas M.D., J. Kriaučiūnas M.D., P.
Legeckis M.D., J. Meškauskas M.D.,
V. Ramanauskas M.D., A. Pacevičius
M.D., V. Vaitkus M.D. ir A. Zotovas
M.D.

Administratorius: Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453

Prenumeratos kaina: \$6.00.

Spausdina M. Morkūno spaustuvė.
Straipsniai su autorių pavarde ar slapyvarde
nebūtinai išreiškia leidėjų ir redakcijos nuo-
monę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiū-
ra kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

LITHUANIAN MEDICAL BULLETIN

M. Budrys M.D. Managing Editor
2751 West 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Subscription \$6.00 per year.

TURINYS

<i>Kinėkardas</i>	47
Ž. Danilevičius, M.D.	
<i>Lietuvių gydytojų moksliniai darbai</i>	48
Veda dr. J. Valaitis ir dr. V. Šaulys	
<i>Kritusieji už laisvę</i>	50
<i>Medicinos ir sveikatos reikalai Lietuvoje</i>	52
K. Gudaitis, M.D.	
<i>Redaktorės atsakymai</i>	53
<i>Lietuviai gydytojai Chicagos Bridgeport'o</i>	54
<i>aplinkėje</i>	
<i>Medicina senovės Lietuvoje</i>	58
Dr. Jonas Puzinas	
<i>Singapūras — rytų anglų perlas — liuto miestas</i>	59
Armanas, M.D.	
<i>Trys dienos pas rusus</i>	64
A. Garūnas, M.D.	
<i>Veikla</i>	66
<i>Kronika</i>	68
Veda A. Garūnas, M.D.	
<i>In Memoriam</i>	72

Viršelyje. Dr. K. Ambrozaičio fotonuotrauka
„PAVASARIS ATEJO“

Šiais metais minime liūdną Lietuvos okupacijos 30 metų sukaktį. Prieš mūsų akis ir vėl iškyla tautos kančios, sudėtos aukos ir herojinės akimirkos, kada lietuvis prieš iš visų pusių apsuptas ir suspaustas, parodė reto didvyriškumo pavyzdžius, siekdamas laisvės sau ir savo tautai.

Lietuvos istorijoje birželio mėnuo visados bus minimas su liūdesiu ir pasibaisėjimu. Neveltui šis mėnuo yra pavadintas liūdnuoju birželiu.

Lietuvis gydytojas irgi yra atidavęs duoklę ir savo auką ant tėvynės aukuro. Visi gerai prisimename gydytojus Žemgulį, Mačiulį ir Gudonį, kurie buvo žiauriai nužudyti 1941 m. birželio mėn. 27 d. Panevėžyje už tai, kad jie, būdami ištikimi savo profesijai, dirbo ir operavo sužeistus žmones.

Turime ir tokių gydytojų, kurie, Lietuvą okupavus, įsijungė į pagrindžio veiklą ir aktyviai joje dalyvavo laukdami momento, kada reikės gelbėti ir padėti saviems kariams ar partizanams, valant Lietuvą nuo okupanto. Gaila, kad negalime suminėti jų pavardžių, bijodami pakenkti jų giminėms ir artimiesiems.

Nesnaudė lietuvis gydytojas ir laisvajame pasaulyje. Čia Amerikoje matome mūsų vyresnius kolegas, kurie aktyviai dirbo kuriant Amerikos Lietuvių Tarybą, kurios pastangomis buvo iškovota, kad Vašingtonas nepripažino Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

Ir šiandieną mes, laisvojo pasaulio lietuviai gydytojai, negalėdami fiziniai padėti savo kenčiantiems broliams, jaučiame pareigą moraliai ir materialiai remti Tėvynės išlaisvinimo darbą ir aktyviai jungtis į šios liūdnos sukakties minėjimą ir kartu parodyti pasauliui mūsų tautos kančias.

S. B.

Redakcijos stalčiuje

Mieli kolegos:

Kiek skaitytojai domisi mūsų **Biuletenu**, pamatysime iš atsakymų į anketą. Jau gavote kelis atsakymus, laukiame daugiau.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybos prašymas atsiųsti adresus, kad išsisklaidę po visą pasaulį gydytojai galėtų susirašinėti yra tikrai geras sumanymas. Pasinaudosime šia sugestija ir atspausdinsime visus adresus **Biuletentyje**. Todėl kreipiuosi į visus **L. G. Biuletenio** skaitytojus, prašydama atsiųsti savo naujus adresus su zonų numeriais. Jeigu dėl vienos ar kitos priežasties, kas nors nenorėtų, kad jo pavardė ir adresas būtų viešai skelbiamas, prašome pranešti. Kai turėsime tikslų ir pilną sąrašą, paskelbsime **Biuletentyje**.

Milda Budrienė M.D.
Atsakomingoji Redaktorė

Mielas Biuletenio skaitytojau:

Laiko sąvoka reliatyvi.

Netrukus švėsime **Biuletenio** gyvavimo dešimtmetį. Rodos, tai neilgas laiko tarpas ir greit prabėga, kai viskas gerai klostosi. Tačiau dešimt metų gali pavirsti amžinybe, kada kelias sunkus ir pastangos išlikti gyvam palenkia pečius. Buvo visokių metų: labai sunkių ir lengvesnių. Lengvų metų nebuvo.

Su džiaugsmu širdyje pradedu penktuosius **Biuletenio** administravimo metus. Sakau su „džiaugsmu“, nes praeitieji metai buvo „riebūs“. Su nuoširdžiu pasididžiavimu atskleidžiu **Biuletenio** apyskaitos lapą ir kviečiu kiekvieną skaitytoją stabtelėti ir peržvelgti džiuginančius skaičius:

Džiaugiuos, kad **Biuletenis** tvirčiau atsistojo ant kojų. Džiaugiuos ir bijau, kad dabar, ramiai atsilošę kėdėje, snustelėsime. Juk esame tikri **Biuletenio** rytojumi. Kas yra dirbęs spaudos darbą, žino, kad stiprus finansinis pagrindas yra laidas, nuo kurio priklauso leidinio kokybė. Jei norime geresnio **Biuletenio**, kišenėje privalome turėti pinigines atsargas bent trims numeriams. Todėl anaip tol dabar negalime užsnūst ir nesirūpinti **Biuletenio** rytojumi: ir toliau klabinsiu kiekvieno **Biuletenio** skaitytojo duris, ir toliau prašysiu atsilyginti už prenumeratą ir pridėti

auką. Liksiu tuo pačiu įkyriai zirziančiu uodu.

Kaip iš pateiktos apyskaitos matyti, **Biuletenio** išdą žymiai sustiprino aukos. Šia proga noriu pareikšti ypatingą padėką dr. H. Armanui, parėmusiam **Biuletinį** stambia auka, raštu paskatinusiam skaitytojus remti **Biuletinį** ir gyvu žodžiu paraginusiame savo kolegas rūpintis **Biuletenio** rytojumi. Ačiū. Čia pat pateikiu visų aukotojų vardus:

Po \$100.00 aukėjo dr. H. Aramanas (Dr. H. Armanas buvo jau anksčiau paaukojęs \$100.00, tuo būdu jis iš viso paaukojo \$200.00) ir dr. S. tis, dr. E. Kasaitis ir dr. F. Kaunas, po \$20.00 aukėjo dr. J. Marčiukaitis ir dr. F. Mažeika, (Čikaga), po \$10.00 aukėjo dr. G. Balukas ir dr. A. Pautienis. Visiems nuoširdus ačiū.

Čia negaliu praeiti nepaminėjusi pereinamais metais iš P. L. G. Dr-jos gautos \$600.00 paskolos. Nepajėgiau suprasti koku būdu savam žurnalui paskolinami pinigai ir iš ko juos reikės grąžinti. Tik dėka energingos dr. M. Budrienės pasipriešinimo Toronte suvažiavimo metu, gautoji „paskola“ buvo **Biuletinini** paaukota. Dėkoju P. L. G. Dr-jai ir dr. M. Budrienei. Dėkoju ir visiems gydytojams, čia atskirai nepaminėtiems, kurie prie prenumeratos siunčiamo mokesčio yra pridėję po keletą skatikų. Mano gili padėka visų skyrių išdininkams, laiku atsilyginusiems už prenumeratą ir atsiuntusiems atsilyginusių narių sąrašus. Visiems koku nors būdu prisidėjusiems prie mano pareigų palengvinimo — dėkoju.

Skaitytojų turime įvairiuose kraštuose. **Biuletenis** siunčiamas: JAV — 520, Kanada — 42, Australija - 25, Argentina - 5, Švedija - 3, Anglija - 2, Venecuela - 2, Brazilija - 1, Kolumbija - 1, Maroko - 1, Vokietija - 2, Prancūzija - 1.

Metams prasidėjus, kviečiu visus skaitytojus be atskiro paraginimo prisiųsti prenumeratos mokesť. Tai sutaupo daug laiko ir pinigų. Visi dr-jų nariai atsilygina per savo valdybą.

Aš tikiu, kad **Biuletenio** skaitytojas ir toliau norės, kad **Biuletenis** eitų ir augtų, nes užgesinto židinio taip greit neįpūsi ir neatgaivinsi. Visi nešame atsakomybę už šio žurnalo gyvastį. Tai mūsų tautinė pareiga.

L. G. Biuletenio adm. vardu

I. Makštutienė

KINEKARDAS

Z. Danilevičius, M. D.

Dar 1963 metais Curtain ir Nayler, dirbdami vienoje Australijos mokslinių tyrimų laboratorijoje atrado, kad žmogaus kraujo plazma turi savitą substanciją su inotropiniu (stimuliuojančiu raumenų susitraukimą) veikimu į varlės širdį. Toji substancija buvo išskirta iš kitų plazmos sudėtinųjų dalių ir izoliuota ionų pasikeitimo chromatografijos metodu. Buvo pilnai įsitikinta, kad tai yra visai nepriklausomas ir ligi šiol nežinomas plazmos faktorius. Betėsdami tyrimus su ta substancija, Nayleris ir jo laboratorijos vedėjas profesorius Lowe, nutarė pavadinti tą substanciją „kinekardo“ vardu, nurodant tos substancijos veikimą į širdies kinetiką. Vėliau, 1967 metais, Dorevitch ir bendradarbiai, dirbdami nepriklausomai nuo pirmosios mokslininkų grupės, atrado, kad kinekardas veikia kaip konstriktorius į zuikio torakalinės aortos raumenis; tuo pačiu metu, zuikio ileum ir gimdos raumenys atsileisdavo veikiami to chemikalo. Taip pat Dorevitch grupei pavyko įrodyti, kad kinekardas nėra identiškas epinefrinui, nors jo veikimas į raumenis ir yra kiek panašus.

Pagaliau, 1969 metų gegužės mėnesį, Lowe patiekė pilną ir smulkmenišką kinekardo fiziologinio veikimo aprašymą. Jis patvirtino faktą, kad kinekardas atleidžia koronarinių indų spazmus, ir taip pat įrodė, kad kinekardo inotropinis veikimas ir presorinis veikimas yra vienas su kitu visai nesurišti, nepriklausomi nuo vienas kito. Jis aiškiai pademonstravo, kad nežiūrint kinekardo stimuliuojančio veikimo į širdies ir kraujagyslių raumenis, jis tuo pat metu veikia relaksuojančiai į virškinamojo trakto ir urogenitalinės sistemos raumenis. Atskiri biocheminiai tyrimai patvirtino, kad kinekardas nėra katecholaminas, bradykininas, angiotensinas, vasopresinas, ar glucagonas. Taip pat įrodyta, kad kinekardo veikimas yra lygiai vienas įvairiose rūšyse gyvulių.

Biocheminių tyrimų pasėkoje nustatyta, kad kinekardas yra polypeptidas ir kad jo molekulinis svoris yra tarp 4,000 ir 8,000. Ištyrus kinekardo kiekį žmogaus organizme, paaiškėjo, kad sveikuose individuose jo kiekiai yra visai vienodi, tačiau ligoniuose, sergančiuose įvairiomis ligomis, kinekardo plazmos lygis rasta labai įvai-

riai svyruojantis, pareinamai nuo ligos charakterio. Kinekardas sintetizuojamas kepenyse; vienas iš jo išskyrimo kelių iš organizmo yra per urogenitalinį traktą su šlapimu.

Dėl savo trigubo veikimo būdo, dėl kombinacijos pozityvinio inotropinio, presorinio, ir slopinančio veikimo į skirtingas specifinių lygiųjų raumenų grupes, kinekardas yra daug žadantis tyrimų įrankis ir potencijaliainiai įdomus vaistas. Jo pozityvinis inotropinis veikimas nukreiptas vien tik į širdies raumenį; jo presorinis veikimas paveikia vien tik kraujagyslių sienų raumenis; jo slopinantis veikimas paliečia tik koronarinių arterijų raumenėlius, o taip pat žarnyno ir urogenitalinius lygiuosius raumenis. Tie nepaprasti kinekardo savumai žadą tam chemikalui labai įdomią ateitį, jis gali suteikti daug naudos, kaip naujas medikamentinio armamentarinmo cheminės įrankis ir vaistas.

1. Curtain, C. C., and Nayler, W. C.: The Isolation From Human Blood Plasma of a Substance Having Positive Inotropic Action on the Isolated Toad Heart, *Biochem J* 89:9-75, 1963.
2. Lowe, T. E., and Nayler, G. G.: Kinekard: A Blood Plasma Fraction With Notable Cardiovascular Activity, *Lancet* 2:218-219 (July 31) 1965.
3. Dorevitch, N.: Nayler, W. C.: and Lowe, T. E.: The Action on Isolated Smooth Muscle of Kinekard, a Cardioactive Fraction Isolated From Human Plasma, *J Pharmacol Exp Ther* 155:367-375 (Feb) 1967.
4. Lowe, T. E.: The Physiological Significance of Kinekard, *Aust Ann Med* 18:108-112 (May) 1969.

Pirmoji Lietuvos medicininė knyga

Saltykovo-Šcedrino bibliotekoje Leningrade, anot Elta Pressedienst, atrasta pirmoji Lietuvoj išleista medicininė knyga. Tai 1584 m. Vilniuje išleista „Comentariola Medica ad aliquod scripta“ (Mokslinė literatūra tada leista lotynų kalba. Lietuviškai būtų „Medicininiai bei fiziniai aiškinimai ir kiti raštai“). Knygos įvadas pasirašytas mediko Simo Simonius. Tuo tarpu nieko konkretaus nepatirta apie autoriaus tautybę, išskyrus tai, kad jis buvęs karaliaus ir dižojo Lietuvos kunigaikščio Stepono Batoro rūmų gydytojas.

„Naujienos“. 1969.VI.16.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ MOKSLINIAI DARBAI

Skyrių veda J. Valaitis, M.D. ir V. Šaulys, M.D.

EPITELINIŲ ŠLAPIMO PŪSLĖS NAVIKŲ CHIRURGINIO GYDYMO REZULTATAI. P. Černiauskas (Vilniaus klin. ligojinės urolog. skyrius).

1956-66 m. laikotarpy gydyti 354 ligoniai su epiteliniais šlapimo pūslės navikais; iš jų 280 ligoniai su epiteliniais šlapimo pūslės navikais; iš jų 280 gydyti chirurginiu būdu (79%), neoperuoti — 74 ligoniai, iš kurių 57 (92%) mirė tais pačiais metais. Iš operuotų 79 lig. (26%) gyveno 5 m. ar ilgiau. Operacijų pobūdis — endovezikinė elektrokoaguliacija 58 lig.; transvezikinė elektro-ekscizija — 91; demukozacija — 8; šlapimo pūslės rezekcija — 60; eistektomija — 10; paliatyvios oper. — 14. Cistektomijų rezultatai blogi — tik 2 gyveno ilgiau 3 metų. Navikam peraugus paravezikinę narvelieną, prognozė bloga.

Sveikatos Apsauga, 10:6-10, 1969

TRACHĖJOS IR BRONCHŲ PLASTINĖS OPERACIJOS. (Kauno klininė ligojinė).

Autoriai analizuoja 4 trachėjos ar bronchų plastinių operacijų atvejus. Vienu atveju padaryta tracheotomija pasėkoj uždegiminės trachėjos stenozės. Kitu atveju padaryta tarpinio broncho rezekcija su vidurine lobektomija ir broncho anastomoze. Autoriai pripažįsta tas operacijas esančias radikalias ir sudėtingas ir reikalaujančias geros organizacijos.

Sveikatos Apsauga, 11:38-41, 1969

NUOLATINĖ ŠIRDIES STIMULIACIJA ELEKTRA VISIŠKOS ATRIOVENTRIKULINĖS BLOKADOS ATVEJ AIS. A. Žindžius (Kauno Med. inst. Hospit. chirurgijos katedra).

Visiškos A-V blokados atvejais medikamentinis gydymas menkai pagelbsti, neduoda pastovaus efekto. Autoriaus studijoje aprašyti 50 ligoniai su įsodintais širdžiai stimuliuoti aparatais. Kauno klininė ligojinė širdies stimuliacija elektra pavieniais atvejais daroma nuo 1959 m. Iki 1964 m. stimuliacija buvo panaudojama tik reanimacijos atvejais. Po 1964m. — tai-

koma nuolatinė elektrinė stimuliacija. 48 ligoniai turėję tipiškus Adams-Stokes priepuolius arba visišką A-V blokadą. Pirma atlikdavo laikiną stimuliaciją endokardiniais elektrodais. Vėliau, sutvarkius kraujo apytakos nepakankamumo reiškinius, chirurginiai implantuojami miokardiniai elektrodai — taip daryta su 44 ligoniais, kitiems naudotas endokardiniai elektrodai su implantuotu stimuliatoriumi. Ankstyvų pooperaciniu periodu mirė 8 ligoniai (16%). Autopsijos parodė didelius miokardo distrofinius pakitimus, miokardo ir vainikinių arterijų sklerozę, kurių kompensacinės galimybės buvusios labai ribotos. Stimuliatorių amžius nuo 4 iki 36 mėn. 8 ligoniai turėjo daugiau negu vieno karto implantaciją. Vėlyvas mirtingumas 16% (irgi 8 ligoniai); priežastys — infekcija ir techniškai stimuliatorių trukumai.

Sveikatos Apsauga, 10:11-16, 1969

KLINOSTATIKOS POVEIKIS, GYDANT OPALIGĘ. Asp. L. Mačiūnas (Vilniaus univ. med. fak. Hospit. chirurg. katedra).

1962-1968 m. laikotarpyje minėtoje ligojinėje gydyta 270 opalige sergančių ligonių, 15-72 m. amžiaus. 2/3 visų ligonių jaunesni, negu 40 m. amžiaus. 59 ligoniai turėjo skrandžio, o pas 211 — dvylikpirštėje žarnoje. I grupė — 120 ligonių gydyta neapribojant maisto, taikant klinostatiką (pakeičiant kūno statiką — lovoj gulėjimo režimas) ir placebo. II grupė — 150 ligonių — gydyant specialia opų dieta ir medikamentais, neakcentuojant lovos režimo. I-mos grupės gydymo rezultatai geresni ir trumpesnis gydymo si laikas, negu II-os grupės.

ŠIRDIES VOŽTUVŲ PROTEZAVIMO REZULTATAI. A. Marcinkevičius et al. (Vilniaus univ. med. fak. chirurg. klinika)

Autorių aprašyti 39 operuoti ligoniai reumato sužalotais vožtuvais su sunkiais hemodinaminiais sutrikimais, kuriems terapinis gydymas buvo neveiksmingas ir trumpalaikis. Diagnozė patvirtinta dešinės širdies zondavimu. Daugelio

ligonių plautinės arterijos spaudimas buvo 70% aortos kraujo spaudimo, o kai kuriais atvejais net lygus. Naudoti rutulinių vožtuvų protezai. Iš 39 ligonių 22 buvo protezuota dvibūris vožtuvas, 4 — aortinis, 7 — dvibūris ir tribūris, 5 dvibūris ir aortinis ir 1 — visi 3 vožtuvai. 28 ligoniai pasveiko, 11 mirė (28%). Daugumai, 26 ligoniams, darytas išilginis sternotomijos piūvis. Protezavimų operacijos atiktos dirbtinės kraujo apytakos sąlygomis. Po operacijų ligoniai paliekami ant antikoagulantų neribotam laikui. Autorių teigimu, pastaruoju metu, padarius pagerinimų operacinėj technikoje, pooperacinis mirtingumas labai sumažėjęs — net iki 11,5

Sveikatos Apsauga, 12:8-15, 1969

TRAUMATIZMAS VILKAVIŠKIO RAJONE 1967-68 m. V. Matulevičius (Vilkaviškio rajoninė ligoninė).

Rajone 57.000 gyv.: 6 pramonės įmonės kiti ūkiai — kolūkiai. Rajono ligoninės chirurginis skyrius turėjo 32 lovas ir 1967 m. gydėsi 722 ligoniai iš jų 33 % trauminiai ligoniai, gydyti 3.590 dienų — 44 chirurginio skyriaus lovadienių. 1958 m. trauminiai ligoniai išgulėjo 5350 dienų — 49%. Didžiausias sužeidimų skaičius būna gegužės-spalio mėn. laikotarpiu, ypatin-gai didelis nuošimtis autoavarijų. Apie 75% visų avarių įvyksta su motociklais. Daugiausia traumų įvyko antroje paros pusėj, iš jų virš 20% neblaiviems asmenims.

Sveikatos Apsauga, 1:33-36, 1970

GLIKOGENO KIEKIS NEUTROFILUOSE IR JŲ FAGOCITINIAI PAKITIMAI VAIKAMS SERGANT REUMATO IR LETINIŲ TONSILITU.

D. Apuokaitė (SAM Eksperment. ir klininės medicinos m. t. inst.).

Ištirta 64 sveiki ir 186 sergantys vaikai (103 — reumatu ir 83 — lėtiniu tonsilitu); vaikų amžius 3 iki 16 m. Pagal autorės davinius tiek reumatu tiek lėtiniu tonsilitu sergant, glikogeno kiekis neutrofiluose statistiškai patikimai padidėja. Ūminės ir poūmės reumato eigos atvejais neutrofiluose padaugėja glikogeno ir padidėja jų fagocitinis aktyvumas. Neaktyvio-

je reumato fazėje vaikų leukocitams būdingas padidėjęs glikogeno kiekis ir normalus fagocitinis aktyvumas. Latentinės eigos reumato ir lėtinio tonsilito metu glikogeno kiekis vaikų neutrofiluose didėja, o jų fagocitinis aktyvumas mažėja. Glikogeno kiekio pakitimas neutrofiluose nenusako jų funkcinio aktyvumo. Fagocitinis aktyvumas nusakomas, leukocitų pajėgumu praryti ir suvirškinti mikrobus.

Sveikatos Apsauga 9:31-35, 1969

APIE PIENO LIAUKŲ ELEKTRORENTGENOGRAFIJĄ

V. Krupickis ir kt.

Straipsnis labai panašus į ankstesnįjį, tik daugiau detalių. Autoriai straipsnyje išanalizavo 310 sergančių krūties navikais moterų elektrorentgenogramas. Aprašymas paįvairintas keliom nuotraukom.

(Sveikatos Apsauga 6:16-19, 1968)

Elektrorentgenogramų temomis nemaža rašyta Sveikatos Apsaugos žurnale anksčiau: V. ir A. Lapinskas, 5, 1964; Šneideris, Ambrozaitis, Lichtinas ir Kaminskas, 7:22 1966. Onkologijos Inst. Darbai 1967 — Šneideris, Ambrozaitis, Lichtinas, Čepenko — Rezekuoto skrandžio ir plonosios žarnos elektrorentgenografija.

Nemaža elektrorentgenografijos darbų lietuviai gydytojai yra paskelbę rusų medicinos spaudoje, pvz.: Ambrozaitis, Šneideris, Čepenko ir Lichtinas — Rentgenologų Konferencijos Darbai, Baku, 1966.

Triponis, Marcinkevičius, Širvidis, Kaminskas, Lichtinas — Elektrorentgenografijos metodika aortografijoje — Novosibirskas, 1965. Kaminskas, Janulis — Elektrografijos metodai rentgenologijoje — Elektro- ir Magnetografija, Vilnius, 1959 (Rusų kalba). Nainys, Kaminskas, Varaneckas — Rentgenografija ir Radiologija, 1965.

● **Lietuviai pažangūs medicinos moksle.** Kau-no med. Institute pirmieji (visoj sovietijoje) pradėjo naudoti širdies elektrostimuliaciją (pacemaker), pirmieji pradėjo daryti gerinančias širdies mitybą operacijas (Veinberg). Tyrimams naudoja elektronines skaičiavimo mašinas. Onkologijos m. t. institutas susintetino ir ištyrė originalų preparatą — lofenalį. Pritaikyti nauji imunizavimo ir revakcinavimo metodai.

KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ

Ištraukos iš Vlodo Ramojaus knygos (II tomo)

Prisimindami liudnį Birželį, kuris yra simbolis mūsų tautos tragedijos, pergyventos per pastaruosius 30 okupacijos metų, spausdiname ištrauką iš naujosios Vlodo Ramojaus knygos „Kritusieji už laisvę“ II tomo. Čia aprašoma vieno Žemaitijos partizanų vado kovos kelias ir

mirtis. Atkreipkime dėmesį į nežinomus lietuvius gydytojus ir ligoninės personalo narius, kurie gydė užmaskuotą partizanų vadą ir dėjo visas pastangas jo gyvybei pratęsti. Tai tylieji mūsų tautos rezistentai, kurių ir dabar pilna Lietuva.

Redaktorė

*Laikas slinko į amžių tolį,
rugio grūdas noko ir birs,
jūsų žygio, laisvės broliai,
tėviškėlė nepamirš!*

(Iš partizanų dainos)

Jaunas profesionalas X bolševikų jau buvo persekiojamas 1940-41 okupacijos metais.

Į antinacinę rezistenciją X įsijungė anksti.

Rusų armijoms iš naujo užimant Lietuvą, X apsisprendė likti. Netikėjo, kad naujoji sovietų okupacija užsitęstų ilgiau kaip iki karo pabaigos.

1945 metų balandžio mėnesio pradžioje žmoną su mažais vaikučiais išsiunčia pas gimines pietų Lietuvon, o pats to paties mėnesio 25 dieną įstoja į „Girėnų kolchozą“. Aktyvioje rezistencijoje išsilaikė ketverius metus — iki 1949 metų gegužės mėnesio.

Atėjo antrojo pasaulinio karo pabaiga, bet partizaninėms kovoms galo nebuvo matyti. Tačiau viltis buvo didelė, ir partizanų moralė buvo labai aukšta. Partizanų gretos dienomis ir savaitėmis augo. Prie jų jungėsi būreliai besislapstančių vokiečių karių. Tik BBC žinios vis nebuvo viltingos. Apie rusų naikinamą Lietuvą niekas nekalbėjo. Tačiau partizanų pagrindis didžiuosius pasaulio įvykius interpretuodavo optimistiškai. Ir tai reiškė ne pačių savęs apgaudinėjimą, o tikėjimą laisvojo žmogaus morale. Išlaisvinimo laukė iš Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių konferencijų. Bet vis veltui. Tuo tarpu priešas į kovą prieš partizanus metė didesnes ir didesnes jėgas. Laisvės kovotojų gretos naujais savanoriais beveik nebesapildė.

Nuotakai krintant, nemažas skaičius naujųosios skelbiamomis „amnestijomis“, o kai kurie ir šiaip tyliai iš bunkerių pasišalindavo.

1949 metų anksti pavasarį vienoje tos apylinkės gerai maskuotoje slėptuvėje besilaikė vos keli partizanai, o gegužės mėnesį likosi tik du: partizanas X, veikęs Sūnelio slapyvardžiu ir partizanas Broliukas. Broliukas — tai vokiečių, buvęs vokiečių karys, gan anksti prisijungęs prie lietuvių partizanų, puikiausiai išmokęs lietuvių kalbą, pamilęs Lietuvos žmones ir tapęs ištikimiausiu laisvės kovotojų šeimos nariu.

Sūnelis su Broliuku ypač artimai buvo susigyvenę, per kelerius metus kartu atlikinėjo vienas kitą gelbėjo iš pavojų. Likimas lėmė dviem draugam ilgiausiai išsilaikyti aktyvioje tos apylinkės laisvės kovų rezistencijoje. Bet miško gyvenimo tęsti toliau buvo neįmanoma. Sūnelio sveikata stipriai buvo pašlijusi nuo gautų ir tik apgijusių žaizdų ir ketverių metų partizanavimo gyvenimo kančios. 1949 metais gegužės mėnesį A. bažnytkaimyje buvo surasta vieta, kur abu partizanai buvo paslėpti.

Broliukas su Sūneliu naujoje slėptuvėje buvo gan saugūs, bet kentėjo nuo ligų ir bado. Mat, globėjai, naudodamiesi padėtimi, net motinos atneštą maistą nevisada perduodavo pasislėpusiems partizanams. Sveikata blogėjo

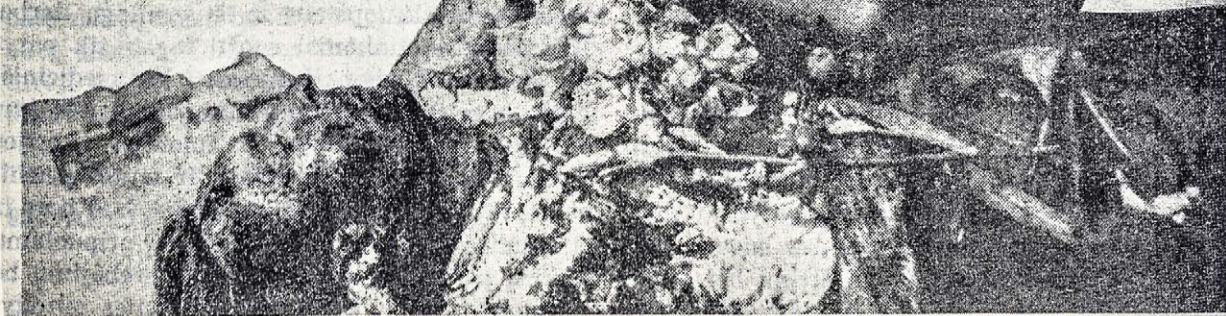

MŪSŲ

KANKINIAI

DR. ANTANAS GUDONIS,
komunistų nukankintas
Panevėžio apskrities ligoninėje
1941 m. birželio 26 d.
Prie velionies klūpo jo žmona.

ir blogėjo. Ištino galva, pasikeitė veidas, kad net artimieji nebūtų įstengę jo atpažinti. Padėčiai vis blogėjant, globėjai pareikalavo partizanus iš slėptuvės išsinešdinti. Taip prasidėjo trečias partizaninio kelio etapas.

Pasyvioji rezistencija parūpino suklastotus dokumentus, ir buvo apsispręsta rizikuoti sūnelį nugabenti į T. apskrities ligoninę. Vieną pavakarę du draugai atsisveikino ir išsiskyrė. Broliukas planavo kiek pasilaikyti pažįstamose apylinkėse ir vėliau bandyti pasiekti Vokietiją, Sūnelis su motina, lyg du elgetos, pajudėjo artimiausios geležinkelio stoties kryptimi. Kelionė buvo ilga ir sunki, nes jiedu vengė didesnių kelių ir viešumos. Per siauresnius lieptus sūnelis pereiti stačias nebeįstengė — turėjo šliaužte šliaužti. Pagaliau kelionės tikslas buvo pasiektas, ir sūnelis, svetima pavarde „legalizuotas“, buvo paguldytas ligoninėn.

Tuo laiku ligoninėse vaistų beveik nebuvo, nebuvo ir gydymo. Tačiau, žinoma, ligoninėje buvo geriau negu slėptuvėse: turėjo šokią tokią priežiūrą, švarą ir maistą. Čia Sūnelį išdrįso aplankyti ir vienas kitas iš ištikimųjų draugų. Patekęs į geresnes sąlygas, Sūnelis nepamiršo ir savo bičiulio Broliuko. Per patikimus žmones pasiuntė jam savo drabužius. Žinojo, kad jie jam pačiam nebebus reikalingi. Tačiau pastangos surasti Broliuką nuėjo vel-

tui. Niekur nepasisekė užtikti jo pėdsakų.

Sūnelio sveikata ligoninėje nesitaisė. Palengvėl pradėjo prarasti regėjimą ir pagaliau visai apako. Tačiau protas išliko šviesus ir mintis aiški iki pat mirties. Vieną savo ištikimą lankytoją pakartotinai įprašė, jei jis kada nors sutiksiąs tuos, kurie iš Lietuvos pasitraukę, papasakoti jiems apie partizanų kovas, kančias ir tikėjimą. Pirmiausia prašė pasveikinti ateitininkus, kurių eilėse praleido visą gyvenimą nuo gimnazijos dienų, antinacinio pogrindžio dalyvius ir gimines. Liepė pasakyti, kad partizanai nepavydėję pasitraukusiems, bet reiškę džiaugsmą. Jie žiūrėję Dievo valią, kad kova dėl Lietuvos laisvės buvusi išplėsta ir į laisvą pasaulį. Partizanai neturėję žinių, bet buvę įsitikinę, kad pasitraukę lietuviai darą visa, kas įmanoma, padėti Lietuvai. Mintis apie kitais ginklais kovojančius užsienio lietuvius stiprindavusi partizanų ryžtą laisvės kovą vesti iki galutinio laimėjimo.

Artėjant mirčiai, Sūnelis sakė, kad jis dabar jau niekam padėti nebegalys. Kai numirsiąs, vėl galėsiąs padėti savo mylimiesiems ir savo tautai. Mirė nebe pamatęs nė savo vaikų, su kuriais prieš daugiau negu penkerius metus buvo išsiskyręs.

Sūnelis mirė, kaip neišaiškintas partizanas. Tačiau jo kapo vieta yra žinoma.

MEDICINOS IR SVEIKATOS REIKALAI LIETUVOJE

(ATVIRAS LAIŠKAS)

Dr. K. Gudaitis

(Tąsa)

Čia noriu bendrai kai kuriuos dalykus paaiškinti ir iškeliamus klausimus atsakyti. Tam laišku akstinu yra dr. E. Draugelio rašinys, išspausdintas *Biuletenio* 4 nr. 1969 m., 143-44 psl.

Tad pirmiausiai kreipiuos į Didžiai Gerbiamą Kolegą Dr. Eliziejų Draugelį. Nepriklausomybės laikais mudu buvome gerai pažįstami ir susitikę mielai dalindavomės mintimis bei išpūdžiais. Nors toli vienas nuo kito esame likimo nublokšti, tačiau mūsų sena pažintis nebus išdilusi. Man labai džiugu ir malonu pastebėti, kad Kolega Draugelis rūpinasi tais pačiais reikalais, kurie ir man ir lietuvių gydytojų daugumai, gyvenusiai nepriklausomos laisvos Lietuvos atsistatymo laikais, yra artimi bei gyvenimiški. Esu gavęs laišką iš med. dr. D. Jasaičio, kuriame man praneša, kad mano aprašymas medicinos ir sveikatos reikalų nepriklausomoje Lietuvoje yra geras, naudingas ir ragina mane tą darbą tęsti toliau, kaip pradėjau. Ir med. dr. Z. Rudaitis žodžiu man pareiškė, kad toks, kaip suplanavau ir aprašau, nepriklausomos Lietuvos laikų medicinos bei sveikatos reikalų atvaizdavimas yra teisingas ir geras. Labai gerai, kad Jūs, Kolega Draugeli, tuo reikalu savo nuomonę ir pageidavimus spaudintame rašte pasakote ir bendrai atkreipiate dėmesį, kad mano aprašomasis dalykas lietuviams gydytojams ir bendrai yra aktualus klausimas. Jūsų pasakyta mintis: „...mums aktuali klausimu“ jaučiu ir suprantu taip, kad tautos gyvenime, kaip ir atskiro asmens buityje, sveikata ir sveikatos reikalai yra vienas iš svarbiausių poreikių. Ta mintis gaubia savyje savo krašto ir savo tautos praeities medicinos bei sveikatos reikalų pažinimą. Turėdamas Jūsų, dr. Jasaičio ir dr. Rudaičio pasisakymus galvoje, manau galįs teigti, kad lietuvių gydytojų didžioji dalis pritaris mūsų samprotavimui. Nors medicina, ypač medicinos mokslas laikomas tarptautiniu, tačiau, arčiau susipažinę su atskirų laikotarpių, kraštų ir tautų, medicina, aiškiai randame be bendrų medicinos dalykų ir būdingų tam kraštui arba tautai gyduolių, ar vartojamų gydymo būdų. Bendrai medicinos istorija pradedama

su senovės, tai reiškia liaudies medicinos apibrėžiama. Tas pats reikalavimas veikia ir tautos medicinos istorijai. Tai reiškia, kad, rašant lietuvių tautos medicinos istoriją, būtina reikia grįžti į lietuvių ir jų giminaičių žilos senovės laikus, kitaip sakant į baltų ir prabaltų laikus, kad pažvelgtume, kaip jie gyveno ir savo ligas gydė. Toks tyrimas reikalingas ilgesnio pasirodymo, bei kruopštaus ir išsvermingo darbo. Tokią studiją tinkamai ruošti tegali tik patyręs medikas, kuris pajėgtų skirti kas mediciniška ir kas tiktai papročių apraška; ir jis turi būti išsąmoninęs tautos ir žmonijos istorijos įvykius, kad pajėgtų žmogaus ir tautos psichines apraiškas aprėpti. Iš to aiškėja, kad nors ir iš liaudies medicinos aprašinėjamai pripuolamų atskirų padavimų arba girdėtų pastebėjimų be aplinkos, laiko ir sąryšinės priežasties nurodymų neturi medicininės-istorinės vertės. Jau keliolika metų toje srityje dirbu, turiu nemažai medžiagos sukaupęs ir su istoriškai medicinine mąstysena susipažinęs. Tą darbą dar ypač apsunkena ta aplinkybė, kad svetur reikalingų medžiagų šaltiniai sunkiai randami ir nelengvai pasiekiami; be laiko ir išsvermingo pasiryžimo dar prisideda ir asmeniškų piniginių išlaidų, nes kartais rodos už nedidelį dalyką reikia sumokėti dešimtimis dolerių, o jų būna nemažai. Čia prisimena prof. dr. Jono Balio spaudoje pastaba, kad, turinčiam lakią vaizduotę, daug lengviau yra sudaryti pasaką, novelę ar romaną, negu mokslo darbą sukurti, kur reikalaujama beveik kiek vienas teigimas pagrįsti patikimais ir įtikinamais duomenimis.

Šiuo metu *Biuletenyje* spausdinama mano paruošta medžiaga, kaip jau pats rašinio pavadinimas rodo, yra tik nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje kurtos medicinos ir sveikatos reikalų tvarkymo aprašas. Ir šios medžiagos tėra dar tik maža dalis išspausdinta. Kolega Draugeli, rodos Jūs gavote išpūdį, kad su antruoju *Biuletenio* numeriu mano aprašas užsibaigė, bet sekančiu *Biuletenio* numeriu, manau, įsitikinsite, kad mano rašinys tęsiamas.

Kolegai Draugeliui esu dėkingas už priminimą dalyko, kad neliktų nepaminėtas. Jūsų veik-

lą nepriklausomoje Lietuvoje ir kaip gydytojo, ir kitose pareigose yra plačiai aprašyta, ir Jūsų minimos ligoninės kūrimas bei veikimas taip pat yra paruoštas; jie bus spausdinami atitinkamoje vietoje, kai eis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus aprašas. Ir kitos Jūsų minimos ligoninės bei psichiatrinė ligoninė yra plane pažymėtos ir bus atitinkamoje vietoje išsamiai, kiek duomenų apie jas pasisekė surinkti, aprašytos. Jūsų minėtus duomenis iš Jūsų veiklos minimoje ligoninėje mielai panaudosiu ir įpinsiu į Jūsų biografinį aprašymą.

Jūsų rašinys (*Biuletėnis*, Nr. 4, 1969 m.) man buvo didžiai naudingas. Linkiu, kad jis plačiau patarnautų mūsų bendrai rūpimam reikalui, bei būtų akstinu Kolegoms Daktarams, ypač kurie turėjo ryšius Lietuvoje su medicinos, ar sveikatos reikalais, pastebėję mano aprašuose netiks-

lumų ar neaiškumų, labai prašyčiau laiškų man pranešti, tiksliai nurodant ydą ir pasiūlant aiškiai suformulotą pataisą ar patikslinimą; arba laišką pasiųsti *Biuletėnio* Redakcijai, kad jį perduotų man. Mano noras yra nepriklausomos Lietuvos kurtos medicinos bei sveikatos reikalus, kurių kūrime dalinai ir aš asmeniškai dalyvavau ir juos pergyvenau, kiek galėdamas sistematiškai ir chronologiškai smulkiai bei tiksliai aprašyti. Dėl to kiekvieną naudingą pastabą ar papildymą priimsiu su dėkingumu ir galimai sunaudosiu.

Nevisuomet būtinai reikalingą šaltinį ar medžiagą pasiseka laiku tuoj gauti, dėl to ir rašinio tąsa nevisad spėja laiku pasiekti redakciją. Tokiu atveju gali kilti įspūdis, kad rašinys baigėsi, tačiau tikroji jo užsibrėžta pabaiga dar gana toli.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI:

Dr. R. Gineičiui — Ačiū už malonų laišką. Turiu pasakyti, kad tokių gražių ir mandagių laiškų retai gaunu. Ačiū.

Dr. H. Brazaičiui, D. Degesiui ir A. Lankauskui. Ačiū už informaciją. Malonu būti „up to date“. Tokio bendradarbiavimo neturėjau net tada, kai Jūs buvote Centro Valdybos nariai. Rašykite ir toliau. Ačiū.

Ponui A. Baliūnui. Ačiū už straipsnį. Spausdinsime kitame numeryje.

Lietuvių Gydytojų Draugijų Valdyboms. Ačiū už atsiųstus valdybų sąrašus.

Dr. K. Ambrozaičiui, dr. E. Gedgaudui ir dr. A. Palubinskiui.

Atsiprašome, kad pereitame numeryje užklįjavome nuotraukas atvirkščiai ir sumaišėme dr. K. Ambrozaitis su dr. A. Palubinsku.

1970.III.2

Gerb. Redaktore!

Didžiai apgailestaudamas turiu prisipažinti, kad dar neturiu straipsnio sekančiam L. G. B. numeriui.

Neduosiu jokių pasiteisinimų, kas iš jų, bet tik noriu pasakyti kad dirbu su vienu talkininku, oro užteršimo srities tyrinėtoju ir manau turėsiu įdomų ir „riebų“ straipsnį sekančiam numeriui.

Oro užteršimas yra šiuo laiku viena iš didžiausių sveikatos ir aplinkos bėdų.

Su geriausiais linkėjimais,

R. Povilaitis
Dantų Gydytojų Skyr. Redaktorius

Draugas rašo:

„Lietuvių Gydytojų Biuletėnis“ yra vienas stipriausių lietuvių profesinių periodinių leidinių, sutelkęs eilę stiprių bendradarbių. Vėdamajame dr. Stasys ir dr. Milda Budriai teisingai sako: „Gyvendami išeivijoje, mes subrendome, ir priešingai kitoms grupėms, išmokome tolerancijos, mėginame vieni kitus suprasti, ir gerbti, ieškome vienybės, vieni kitų geresnio supratimo, ieškome, kas mus riša, o ne kas skiria.“ J. Daugail.“

LIETUVIAI GYDYTOJAI CHICAGOS BRIDGEPORT'O APYLINKĖJE

(Iš „Sandaros“ redaktoriaus M. Vaidilos prisiminimų)

Pradžioje 20-to šimtmečio lietuviai, bėgdami nuo priespaudos ir ieškodami laimės ir laisvės, pradėjo būriais plaukti į Jungtines Amerikos Valstybes. Nemokėdami kalbos, grupavosi apie lietuviškas įstaigas bei parapijas.

Bridgeportas Chicagoje yra viena iš seniausių lietuviškų kolonijų. Čia yra šv. Jurgio bažnyčia, „Sandaros“ redakcija, lietuvių audotorija, „Mildos“ teatras (dabar lietuvių komunistų rankose) ir daug lietuviškų krautuvių, valgyklų, vaitinių ir kt.

Lietuviai, gyvendami vienoje vietoje, bandė ne tik sueiti ir kartu praleisti laiką, bet ir vieni kitiems padėti. Dauguma atvykusių pradėjo dirbti „stak-jarduose“ kiti pradėjo siekti mokslo. Atsirado keli, kurie pasiryžo tapti gydytojais.

Gyvenimo sąlygos buvo sunkios, uždarbiai labai vargo. Dažnas medicinos studentas turėjo pragyventi už 20-25 centus per dieną. Dirbantieji, matydami jaunųjų pasiryžimą, bandydavo jiems padėti. Tie, kurie dirbo ligoninių virtuvėse slaptai maitino studentus, o kiti priglaukdavo nakvynei.

Tuo laiku sveikatos reikalai buvo felčerių rankose. Gydyti bandė ir kiti apskresnieji, taip pavyzdžiui „real estate“ agentas A. Yuškevičius ir teisių studentas Jonas Borden buvo atidavę „gydytojo“ kabinetą vidurmiestyje, ir ten „gydė“ žmones. Įvedus griežtesnę kontrolę, tokių apgavikų skaičius pradėjo mažėti.

Gydytojų pareigas atlikdavo ir vaistininkai,

pardavinėdami populiarias žoleles ir tinktūras.

Nors ir sunkiomis sąlygomis, bet didelio ryžto skatinami, medicinos mokslus baigė ir diplomus išgijo šie lietuviai gydytojai: Jokūbas Kulis (jo brolis Justinas buvo farmacininkas), A. Graičiūnas, V. Šimkus, A. Žilvitis, P. Zalatoris, S. Naikelis, A. Makaras, A. Juška, A. Montvidas, S. Biežis. Dr. P. Davidonis buvo pirmasis iš lietuvių, kurį Chicagos Medical School pakvietė profesoriauti. Dr. P. Davidonis, suprasdamas kaip sunkiai lietuviai studentai gyvena ir dirba, bandė jiems suteikti lengvatų. Jo dėka diplomą gavo dr. A. Margeris.

Iš dantistų reiktų paminėti M. Žilvitį, A. Drangelį, A. Zimąntą, (Dr. A. Zimantas buvo Nepriklausomybės laikais už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Geležinio Vilko ordinu) A. Juozaitį, J. Kasputį.

Visi gydytojai ne tik dirbo savo profesnij darba, bet daug prisidėjo prie lietuvių kultūros išlaikymo. Jo kabinetuose vykdavo susirinkimai, jie globojo Lietuvos patriarchą, aušrininką dėdę Šerną, kultūrininką Juozą Hertmanavičių, „Birutės“ chorą. Atvykusiems iš Lietuvos ruošdavo priėmimus.

Lietuvių gydytojų buvo globojama ir prezidentas Ant. Smetona bei dr. Kazys Grinius.

Po antrojo pasaulinio karo į Bridgeportą atsikėlė ir įsikūrė dr. Juozas Gudauskas (šiuo metu gyvena Kalifornijoje). Šiuo metu šioje senoje lietuviškoje kolonijoje praktikuoja dr. V. Vileišis ir R. Butnis.

Amerikos lietuvių gydytojų draugija 1936 m.

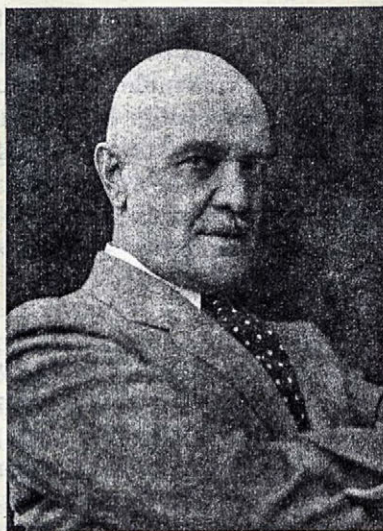

Amerikos Lietuvių tiek visuomeniniame, tiek profesiniame New Yorko apylinkėse pasižymėjo šie lietuviai-gydytojai — **dr. Juozas Paulionis**, **dr. Valukas**, **dr. Akelaitis** ir dantų gydytojas **dr. B. Vencius**, kurį laiką praktikavęs kaime ir turėjęs artimus ryšius su mūsų išžymenybėmis, įskaitant ir prezidentą A. Smetoną.

Iš seniau paktikavusių lietuvių gydytojų dar reikia paminėti **dr. Želviene - Baltrušaitienę** ir **dr. Bacevičių**.

Dr. Steponas Biežis, 1970 m. kovo mėn. ūd d. atšventė savo 81 metų sukaktį. Jis yra visad judrus ir aktyvus Lietuvos kultūriniame gyvenime. Yra buvęs ALGS centro valdybos pirmininku, o per paskutinį suvažiavimą pakeltas į GARBĖS NARIUS ir Lietuvių Gydytojų Biuletenio GARBĖS REDAKTORIUS.

Dr. J. Kasputis, dantų gydytojas, praktikavęs 1920-1932 metais, Chicagoje.

Dr. Antanas Karalius gimė 1890 m. Šakių aps., Briedžių kaime. Amerikon atvažiavo nesulaukęs 20 metų. Kurį laiką jis mokėsi Valparaiso Universitete, o vėliau baigė medicinos mokslus, gavo teisę gydytojauti ir 1932 metais tragiškai mirė.

Dr. Karalius redagavo kelis Amerikos lietuvių žurnalus, paruošė didoką pluoštą populiarių knygų ir brošiūrų, kurias vyresnioji Amerikos lietuvių karta noriai skaitė.

Dr. Mykolas Strikolis, buvo ne tik geras ir gabus gydytojas, bet ir geras organizatorius. Dr. Strikolis buvo Chicago Medical School anatomijos, o vėliau chirurgijos instruktorius; jis suorganizavo ir atgaivino Illinois Lietuvių Gydytojų Draugiją. Mirė 1962 m.

MEDICINA SENOVĖS LIETUVOJE

(tęsinys)

Dr. Jonas Puzinas

Gydymas užkalbėjimais. — Budavo labiausiai naudotasi užkalbėjimais bei burtais nuo šių ligų ar kitokių negerovių: gyvatės įkandimo, šuns apriejimo, rožės, dedervinių, karpų, dantų ar akių skaudėjimo, kartelio (rémens), grižto, nikstelėjimo, skaudulių, pūslių ant liežuvio (jos, sakoma, atsirasdavusios nuo „apkalbėjimo“), sutinimų, šlapinimosi lovoje ir kt. (**Jonas Balys**, 1. c., p. 55 - 82). Užkalbėjimais gydyta ir gyvulių ligos: kiaulių pažandės, kirmėlės žaizdose, arklių vyvalai, karvių pakerėjimas ir kt. (**Jonas Balys**, 1. c., p. 82 - 85).

Naudota tam tikros magiškos formulės ir piktajai dvasiai — demonui — išvaryti iš žmogaus ar gyvulio, nes toji dvasia buvo laikoma ligų ir visokių nelaimių priežastimi. Tos magiškos „maldelės“ buvo laikomos paslapyje, neišduodamos, nes kitaip jos nustojančios galios. Tik prieš mirtį burtininkas atskleisdavo magiškąją „maldele“ kuriam nors savo šeimos nariui. Nebūtinai pats ligonis turėdavo vykti pas burtininką. Gydyta ir iš toli, tik sergantysis turėjo tikėti burtininko stebuklingąja galia. Burtininkų tarpe yra buvę nemaža ir moterų (**J. Balys**, Burtai. Burtininkas. — Lietuvių Enciklopedija, III, So. Boston, 1954, p. 373 - 376).

Jei vieni burtininkai gydė žmones užkalbėjimais, rūkymu, dielėmis, šaknimis, visokių gyvūnų taukais ir kitokiomis priemonėmis, vadinasi, vienaip ar kitaip bandė jiems padėti, — kitą burtininkų būrį sudarė raganai, raganos, apkerėtojai, žavėtojai, jau darę pikta, kenkę žmonėms. Jie, turėdami „blogas akis“, galėdavę pakenkti ne tik žmonėms, bet gyvuliams ir net javams. Nuo „pikto žvilgio“ žmonės susirgdavę, imdavę „džiūti“ ar būdavę „sutraukiami“ — paraližuojami (**J. Balys**, Burtai. — Lietuvių Enciklopedija, III, p. 373 - 376). Prieš tokius burtininkus kovojo ir Bažnyčia, ir vietinė valdžia. Pavyzdžiui, 1643 m. Žemaičių vyskupijos kunigų sinode Alsėdžiuose, išklausius popiežiaus Grigaliaus XV-jo 1623 m. kovo 20 d. laišką, nutarta: „Žavėtojai, burtininkai ir visi kokią nors sandarą su velniais darantieji turi būti kankinti ir iš žmonių draugystės išnovyti“ (**Vysk. Motiejus Volonczauskas**, 1. c., p. 196, 205). O 1651 m. Varniuose įvykusiame Žemaičių vyskupijos kunigų sinode nutarta,

kad kunigai „neišrištų burtus darančių ir mokančių žadėti“ tol, kol neatliks atgailos visiems matant Varnių katedroje Didžiosios savaitės metu (**Vysk. Motiejus Volonczauskas**, 1. c., p. 198).

Ir prasidėjo burtininkų gaudymas bei persekiojimas, vadinamieji raganų teismai. Vakarų Europoje raganų teismai sutinkami jau nuo XIV a. pirmosios pusės, bet Lietuvoje jie žinomi tik iš XVII a. pabaigos ir XVIII a. pradžios. Pavyzdžiui, 1691-1692 m. Žagarės teismas nuteisė sudeginti tris moteris (**L. A. Jucevičius**, Raštai, Vilnius, 1959, p. 648 - 649). Ir vysk. M. Valančius duoda vertimų keletos bylų, vykusių 1696 m. birželio 17 — liepos 4 d. Dirvėnų dvare; čia nuteista sudeginti vienas vyras ir keturios moterys (**Vysk. Motiejus Volonczauskas**, 1. c., p. 206 - 211). 1702 m. paskelbus ragana vieno Varnių kanauninko motiną, karalius Augustas II-sis 1703 m. gegužės 5 d. įsakė, kad nuo to laiko visas raganas ir žavėtojus turi teisti kunigai (**Vysk. Motiejus Volonczauskas**, 1. c., p. 211 - 212). Tik 1776 m. Lenkijos ir Lietuvos seimas uždraudė burtininkų kankinimus ir panaikino mirties bausmę už raganavimą (**J. Balys**, Ragana. — Lietuvių Enciklopedija, XXIV, So. Boston, 1961, p. 421).

Psichinės ligos laikyta pasėkme piktųjų dvasių įsiveržimo į žmogų. Todėl kovota ir su velniais, apsėdusiais ligonis. Ir Lietuvoje kunigai skaitydavo tam tikras maldas — egzortus, — varydami piktąsias dvasias iš žmonių ar vietų. Bet 1647 m. Žemaičių vyskupijos kunigų sinode nutarta, kad kunigai „be žinios vyskupo neskaitytų egzortų, negintų iš žmogaus velnio, nors ligonis rodytųsi apimtas“ (**Vysk. Motiejus Volonczauskas**, 1. c., p. 197).

Liaudies medicina

Laimė, nesiribota tiktai burtais, visokiais užkalbėjimais, bet iš seno ieškota ir paveikėnių priemonių kovoje su ligomis. Ilgus amžius stebint ligų reiškinius ir taikant atitinkamus vaistus ar kitokias priemones atskiroms ligoms gydyti, visose tautose išsivystė vadinamoji **liaudies medicina**. Ir Lietuvoje ji turi gilią šaknis. Liaudies medicinos pradmenys glūdi net priešistoriniuose laikuose. Žyniai, naudodamie-

si ilgų amžių liaudies medicinos patirtimi, gydavo žmones vaistingomis žolėmis, šaknimis, vaisiais, mineralinėmis medžiagomis, visokiais antpilais, specialiai paruoštais tepalais ir kt. Kad ir liaudies medicinoje esame nemaža neracionalių ir net kenksmingų gydymo būdų (pavyzdžiui, voratinklių dėjimas ant žaizdos, kraujuojančios žaizdos gydymas kiaulės ar kitokiu mėšlu), tačiau joje yra sukaupta labai daug ir racionalių gydymo priemonių bei būdų, pripažintų medicinos mokslo. Nežiūrint šių dienų chemijos ir medicinos mokslų pažangos, didelė dalis liaudies medicinoje vartotų ir tebevartojamų vaistažolių (šakniastiebių bei šaknų, šakelių, lapų, žiedų, vaisių) įeina į farmakognoziją. Didelė dalis liaudies medicinos gydomųjų priemonių tebėra moksliskai neištirta, dar daugelis liaudies medicinos paslapčių mokslui neatskleista.

Liaudies medicinos gydymo priemonių tarpe naudojama labai daug aukštesniųjų ir žemesniųjų augalų žaliavų, gyvulinių ir mineralinių medžiagų. Lietuvos kaimo moterėlių „vaistinėse“ būdavo apstu visokiausių vaistažolių. Ypačiai populiarios buvo šios: **Ramunėlės** (*Matricaria chamomilla*) — žiedų galvelių arbata gerdavo žmonės viduriuodami, sirgdami sloga, gelta, inkstų ir šlapimo pūslės ligomis; ramunėlių nuoviromis plaudavo skaudamą gerklę, pūliuojančias akis, nušašusią galvą. **Metėlės** (*Artemisia absinthium*) — šaknelių ir lapų arbata gerdavo moterys, sirgdamos mėnesinėmis, o šaknų arbata — nuo dieglio ir nuomario. **Pupalaiškiai** (*Menyanthes Trifolium*) — arbata gerta virškinimui gerinti, skilvio slogai gydyti ir kūnui stiprinti. **Mėtos** (*Mentha*) — lapų arbata buvo geriama viduriams reguliuoti, nuo kosulio ir dusulio. **Kmynai** (*Carum carvi*) — arbata su cukrum gerta nuo pilvo skaudėjimo. **Krapai** (*Anethum graveolens*) — arbata naudota kaip migdomasis vaistas. **Aguonos** (*Papaver somniferum*) — aguonų pienas naudota kaip migdomasis vaistas, be to, juo būdavo gydoma epilepsija. **Avietės** — aviečių šakelių ar uogų (*Rubus*) arbata gerta peršalus, sergant sloga, plaučių uždegimu. Tam pačiam reikalui naudoti ir liepos žiedai. Svogūnais ir česnakais būdavo gydomos kraujuojančios dantų smegenys. Be to, būdavo renkami vyšnių, raudonųjų bijūnų žiedai, beržų lapai, ąžuolų ir ievų žievė, džiovintos žemuogės ir mėlynės, eg-

lių sakai ir kita. Plačiai naudota įvairios gyvulinės kilmės medžiagos: džiovintos gyvatės (degtine užpilta gyvatė buvo laikoma geru vaistu apetitui pagerinti, nuo mažakraujystės, galvos svaigimo, vidurių skaudėjimo), įvairūs taukai ir kt. Ir vaistinėse buvo laikomi liaudies pagėdaujami vaistai, turėję keistus pavadinimus. Štai kai kurie būdingesni vaistų pavadinimai: Briedžio rago aliejus (Ol. *Origanum cretici*); Skorpiono aliejus (Ol. *animale foetidum*); Sliekų aliejus (Ol. *olivarum album*); Žalias varlių aliejus (Ol. *viride*); Akmenų kraujas (*Lapis Haematidis*); Devynių vyrų sylos lašai (*Elixir ad longam vitam*); Raudonas žiogo sviestas (*Ungu. potabile rubrum*); Taukai: ožio, gandro, lokio, opšraus, šuns, vilko (duodama arba *Axung. Porci*, arba *Ungu. flavum*); Juodos varnos smegenys (*Chinoidin*); Vyturio pintis (*Boletus laricis*); Žydo vyšnia (*Baccae Alkengi*) ir kt. (**S. Slonimskis**, *Materialy po istorii mediciny v Litve*. — Tauta ir Žodis, V, Kaunas, 1928, p. 520 - 521). Gydomosios galios buvo skiriama avies, ožkos ir kumelės pienui. Votys gydyta šildančiomis ir šutinančiomis priemonėmis: keptu svogūnu, tik ką iškepta karšta duona ir t.t. (Plačiau apie liaudies mediciną: **I. Skliutauskas**, *Apie liaudies mediciną*. — *Medicina*, Kaunas, 1931, nr. 1; **VI. Tiškus**, *Mūsų liaudies medicina*. *Medicina*, Kaunas, 1931, nr. 7).

Liaudies medicinoje yra dar daug netyrinėtų dalykų, kurie gali būti naudingi medicinos mokslui. Tą klausimą neseniai yra iškėlęs I. Skliutauskas straipsnyje „Dėl lietuvių liaudies medicinos tyrinėjimo mokslinės ir praktinės reikšmės“ (*Vilniaus Valstybinio V. Kapusko vardo Universiteto Mokslo Darbai*, XVII, *Medicinos mokslų serija*, 4 tomas, Vilnius, 1958, p. 141 - 148). Jis iškelia kai kuriuos tyrinėtus dalykus. Pavyzdžiui, kai kuriose Lietuvos vietose sergantieji reumatu kiša ligotąją dalį į skruzdėlyną ir leidžiasi skruzdėlių sukandžiojami. Reumatą gydomas ir bičių įgėlimais. I. Skliutauskas taria, kad visi toksinai (iškaitant ir skruzdėlių bei bičių nuodus), be būdingų kiekvienam jų specifinių veikimo skirtumų, slopina nervinės sistemos reaktivumą. Atitinkamai dozuojant, atitinkamoje organizmo vietoje ir tam tikru laiku pritaikomi, toksinai veikia organizmą „antialerginiu“, „desensibiluojančiu“ būdu (**I. Skliutauskas**, 1. c., p. 142 -

143). Karpoms nugydyti vartojamos ugniažolės (Chelidonium majus) sultys, kuriomis aptepama karpa. Žinoma, kad ugniažolės sultyse yra chelidonino grupės aktyviųjų alkaloidų, kad chelidoninas veikimo vietoje paraližuoja jungtųjų nervų galūnes, bet tas gydymo būdas dar nėra tyrinėtas (I. Skliutauskas, 1. c., p. 144 - 145). Džiova gydoma geriant mišinį, sudarytą iš kiaušinio lukštų, citrinos sulčių ir kiaušinio trynio; ištirpus lukštams, dar įpilama konjako (I. Skliutauskas, 1. c., p. 145). Smarkiai viduriuojant duodama gerti nugramdytos nuo puodų suodys. Tai adsorbuojamoji terapija. „Esminio skirtumo, vartojant carbo animalis, carbo ligni depuratus, karbolena ir t.t., ar nuo

puodų nugramdytus suodžius, nėra“ (I. Skliutauskas, 1. c., p. 146). Arba vėl — gydymas šlapimu. Šlapimą deda prie akių, į žaizdas, džiovininkai ir kachektininkai geria šlapimą neatmieštą ir visaip atmieštą. Susižeidus ar įsidrėskus — šlapinamasi į žaizdą, nes susilaukęs kraujo bėgimas ar žaizda pasidaranti gajesnė. Kosulingiems duodama virtų svogūnų, medaus ir šlapimo mišinio. Sergantieji difterija taip pat girdomi jų pačių šlapimu. I. Skliutauskas ir šioje liaudies medicinoje randa tam tikro racionalumo: šlapime neretai yra gana daug elektrolitų, fermentų ir hormonų (I. Skliutauskas, 1. c., p. 146).

Laiškas redakcijai

DĖL DAKTARŲ IR TILTŲ

„Darbininkas“ 1969.XII.10

Beskaitant „Eltos Informacijas“ nebe pirmą kartą tenka stebėtis autorių neapdairumu ir faktinos padėties nudailinimu. Ypač tas ryškus, kai rašoma apie medicinos gydytojus bei medicinos įstaigas. Man, pavyzdžiui, nesuprantama, kodėl Elta pamėgo garsinti du pavergtosios Lietuvos medikus — dr. J. Brėdikį ir dr. Z. Januškevičių, keldama į padanges jų kvalifikacijas, tuo tarpu kai laisvajame pasaulyje bei Kremliaus valdomoje Lietuvoje esama gabesnių, gudresnių ir labai pasižymėjusių lietuvių medikų.

Iki šiol viešai šio klausimo nekėliau (nors Eltos redaktoriui porą kartų žodžiu apie tai buvau paminėjęs), nes tikėjau, kad žinių autoriai patys susipras ir vieną kartą nustos liaupsinti. Tačiau paskaitęs paskutinę Eltos informaciją apie Neris tiltą (Nr. 22 - 69), nebegaliu patylomis pro ją praeiti. Štai kas porinama: „Vilniuje atidarytas naujas tiltas per Neris upę... Už ilgiausią pasaulyje tiltą... beveik pusšesto karto trumpesnis...“, o už „trejetą-ketvertą metų... bus pastatytas penktasis tiltas Vilniuje, kuris būsiąs už dabar atidarytą dar... didesnis“.

Verrazano tiltas, su kuriuo gretinamas per Nerį pastatytas tiltas, nėra nei aukščiausias nei ilgiausias pasaulyje. Būtų buvę nuosakiau, jeigu jis būtų sugretintas su 8 1 4 mylių ilgio Olakland Bay tiltu. Tuomet ir žinutės auto-

riams ir skaitytojams paaiškėtų, kad Neris 240 metrų ilgio tiltas tėra didelio tilto miniatiūra.

Dr. V. Paprockas

ATSAKYMAS SUDBURIEČIUI

Pradėjęs iškraipytu romėnų posakiu neva sveikame kūne esanti sveika siela, J. K. Sudburietis puola lietuvius gydytojus (N.L. Nr. 38 - 69) už tai, kad jie ruošė Toronte suvažiavimą tuo pačiu metu kai Hamiltone vyko Kanados Lietuvių diena.

Taikant tą patį mastą tūlas turėtų pagrindą užklausti patį žinutės autorių kodėl gi jis užuot važiavęs į pašonėje — Detroite — vykusį septintąjį Amerikos Lietuvių Kongresą apsisprendė pasilikti Hamiltone ir dalyvauti eilinėje metinėje Kanados lietuvių dienoje?

Šiais metais Darbo Dienos savaitgalyje buvo suruošti keturi didesni parengimai. Sprendžiant iš spaudos atsiliepimų visi buvo sėkmingi ir skaitlingi. Tas turėtų mus visus tik džiuginti. Sielotis tenka tik dėl tų tautiečių, kurie iš viso niekur nedalyvauja.

Pagal nusistovėjusią tvarką Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga suvažiavimus ruošia kas antrus metus Darbo Dienos savaitgalyje. Sekantis suvažiavimas įvyks New Yorke 1971 metais irgi tuo pačiu laiku. Paruošiamieji darbai netrukus prasidės. Maloniai kviečiamas gerb. J. K. Sudburietis jame dalyvauti ir nesibijoti jo žodžius parafrazuojant į gydytojų sielas išimetusią bacilų. Tų bacilų jam neatiduosime, nes jos skatina mus tarnauti žmogui ir lietuviui.

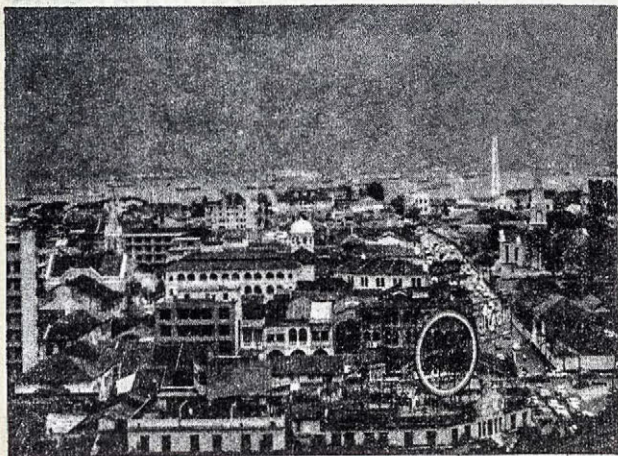
Gydytojas

„Nepriklausoma Lietuva“. 1969 m. rugsėjo 17 d.

SINGAPŪRAS – RYTŲ ANGLŲ PERLAS – LIŪTO MIESTAS

Henrikas Armanas, M. D.

Singapore rytų romantikos ir senos anglų „Old Glory“ miestas randasi to paties vardo saloje 217 kv. mylių didumo tik 26 mylių ilgio ir 14 mylių pločio — gulį vos 80 mylių į šiaurę nuo ekvatoriaus atskirtoje nuo Malajų pusiasalio ir valstybės siaura vandens juosta ir sujungtas su pačiu pusiasaliu (Malasijos valstybe) tiltu, per kurį eina didžiuliai vamzdžiai nešdami geriamą vandenį iš Malajų pusiasalio į Singapūrą, kurio pati sala ir miestas visai neturi. Singapūras turi apie 2 milijonų gyventojų, kurių pusė gyvena Singaporo mieste. Karštas ir drėgnas klimatas, bet lietingas ir patogus Mansūno 6 mėnesių periodas atgaivina žmogų, išvalo miestą ir išprausia vešlią augmeniją ir žmones, gi padūkę taifūnai nušluoja iš atmosferos ir nuo paviršiaus visą purvą ir viską kas yra supuvę, nuplaudami visų tropinių ligų virusus ir nunešdami visą tai į Indijos vandenyną.

Singapūras penktas pasaulio didumo uostas buvo atrastas anglo Sir Thomas Raffles 1819 metais, kuriame jis rado tik 120 malajų ir 30 kiniečių. Jis įsteigė ten prekybos su Kinija bazę ir 1826 metais Britai įjungė šią salą į savo tuo laiku galingą dominiją ir įrengė ten tvirtovę su didžiausia karo laivyno baze. Antro pasaulinio karo metu Japonai užėmė ją, bet tuoj po karo anglai paskelbė ją atskira kolonija. 1963 metais Singapūras drauge su Malasija pasiskelbė nepriklausoma valstybe. Po dviejų metų nepriklausomybės Malasijos vyriausybė paprašė Singapūro atstovus atsiskirti nuo Malasijos valstybės ir pasiskelbti nepriklausomybę nuo Ma-

lasijos, nes kiniečiai iš Singapuro, kurie čia sudaro 75% visų gyventojų, pradėjo imigruoti į Malasiją, perimdami visą jos prekybą ir industriją į savo rankas. Keisdami pusiasalio veidą iš Malajų vėl vargingą, apskurusią ir nešvarią savo sename veide ir savam likimui.

Singapūras glaudžia savo siaurose ir žmonių perkrautose gatvelėse, kur orientalinė dvasia patraukia turistą labiau negu Neono apšviestos avenue, mišinių kiniečių, malajų, indų, Eurusiatų ir Europiečių. Budistų šventovės stovi greta indų, Hindu, Islamų, Muhammedo, Korano maldyklų. Valstybėje dominuoja dvi kultūrinės srovės: kiniečių ir anglų. Konservatyvūs kiniečiai siunčia savo vaikus į jų pačių išlaikomas kiniečių mokyklas, tuo tarpu kaip modernūs kiniečiai, kurių rankose beveik ¾ visos salos industrijos, prekybos ir pinigų eina su vakarais ir auklėja savo šeimas anglų kalba mokyklose. Prie jų prisideda ir visos kitos mažumos. Pagrindė malajai Singapūre sudaro tinginių be ambicijos ir apsnūdelių bemokslų grupę — salos vargšų, prastų darbininkų ir nuskurdėlių klasę, tuo tarpu kaip kiniečiai ambicingi, išmokslinti, darbštūs, švarūs ir gabūs turį savo rankose kone visą prekybą ir yra valdanti ir turtinga Singapūro bendruomenė. Indai daugumoje yra „in between“ bet priklauso prie smulkaus valdininkijos luomo ir mažo uždarbio klasės. Žinoma, didysis kapitalas ir milijonai yra Amerikiečių ir Europiečių (anglų, vokiečių) rankose, kaip ir visame Azijos kontinente.

Visad triukšmingas, visad judas Singapūras kryžkelė tarptautinio jūros ir oro susisiekimo užburia keleivį ir senas romantinis vardas Singapūras, kaip magnetas traukia žmogų ten nuvykti pasidžiaugti vandenyno mėlyne, nakties mėnesiena, bezdžionių klykavimu ir oriento nostalgija nuo Karalienės Viktorijos auksinės galdynės dienų. Švelnus vėjelis iš Pietų vandenyno šlamena palmių lapus, uoste žėri tūkstančiai laivų žiburių, tirpsta bananai medžiuose, tyliai laša gumos sula iš gumos medžių ir klykauja bezdžionės ir virš vandens mėlynės kabo didelis mūsų astronautų „išniekintas“ mėnulis, praplaukia tyliai kiniečių džonka, prie mano viešbučio baseino tyliai skamba muzikos garsai,

prie Baro tyliai pasigirsta juokas ir apsvaigusios meile jaunos poros šoka vakaro rūbuose „cheak to cheak!“. Tai Singapūro naktis!

Keliaudamas Singapūro gatvėmis užėjau net kelias gatvių pramogas, tai „kiniečių operas“ — kur drakonai plevėsuoja ant stulpų, dega smilkalai ir išvaiko smarvę nuo čia pat tekančių pasriuvų, pastipusių žiurkių, gyvulių atmatų ir mėšlo ir čia pat ant primityviai sukaltos scenos-balagano šoka ir dainuoja kačių balsais, išdažytais veidais ir skaisčių spalvų bet nublukusiais rūbais apsilikę ir vaikščiojant kaip povai ar mechaninės lėlės „operos dainininkai“. Ant suolų sėdi vargšai kiniečiai, šalia graužia kaulą šuva, prabėga pro šalį žiurkė ir nuo scenos sklinda prakaito ir senienos kvapas. Tai neapmokamas „community entertainment“. Baisu ir klaidu pasidarė man bežiūrint į tuos baisius „artistų“ veidus ir nufilmavęs tą karnavalą pasiskubinau kuo greičiausiai išnešti savo kudašių iš šitos operinės pramogos.

Kone kiekviename vakarietiškame turtingų viešbučių ir valdžios pastatų aikštėje randi gyvačių tramdytojus, paprastai indus, kurie atsivežę iš Indijos kobras, juodas mumbas ir smauglius šokdina jas turistams už vieną dolerį. Turėjau „malonumo“ būti apkabintas ir paglostytas milžiniško smauglio ir jį palaikyti savo rankose. Atrodė jis man malonus, švelnus, tingus ir draugiškas it kačiukas. Panaši buvo ir juodoji mamba, iš kurios nuodingi dantys buvo ištraukti ir kuri jau buvo turėjusi savo priešpiečiams dvejas žiurkes. Tačiau kobra buvo ypač tingai nervinga ir tai bauriai atrodantis šliužas rudens lapų vario spalvos, baisių akių ir snukio. Su šituo velniu nepatariu niekam eiti grybauti ir aš stovėjau nuo jos net per daugelį metrų atstumo nors indas ragino priėti iš užpakalio ir paliesti jos kaktą.

Miestą supa didelis atogrąžų parkas. Visada patartina nusipirkti vaisių ar riešutų, o šių čia gausu kaip mangosteens, rambutans, durians, papaya, mangoes, bananai ir visa eilė kurių niekad nemačiau ir neragavau savo gyvenime. Mano palydovas-malajietis paleido mane vieną į mišką ir liepė nešti rankose kekę didelių raudonų riešutų panašių į mūsų kaštanus. Nepaėjus keliolikos žingsnių staiga atsirado dvi bezdžionėlės, gudriom akim ir kraipydamos uodegas pribėgo prie manęs ir žiūrėdamos man tiesiai į akis su savo mažom rankytėmis pradėjo girebti riešutus ir čia jeigu gauna riešutų tai

draugiškos ir malonios, o jeigu tą malonę paneigtumei — tai reikia rimtai pasisaugoti, nes viena šokteli ant sprando, o kita griebia už akių, apdrasko, apspiaudo ir juokdamosios nukleikia medžiais į džungles iš kur atėjo. Turėjau smagumo ir juoko su bezdžionėmis ir dabar žinau ką reiškia angliška patarlė „monkey business“, nes jeigu su bezdžione prasidėsi — niekada nelaimėsi!

Singapūre nėra plėšrių gyvulių, bet kada Thomas Raffles atvyko į salą, jis žinojo kad ši sala nuo amžių buvo prieglaudos namai tigrų ir jūros piratų. Priplaukdamas prie salos jis pamatė ant kalvos stovintį gyvulį, kuris bugo labai panašus į liūtą, todėl jis pavadino salą Liūto sala ir įsteigė liūto miestą malajiskai Singapore!

Žmonės Singapūre gyvena savo uždarytose bendruomenėse. Malajai turi savo miesto dalis, kurios yra labai vargingos, nuskurusios, nešvarios ir pilnos kaip vargo taip ir neturto. Žmonės

išalkę, bet tinginiai ir gyvena tik ta diena ir dirba tik tiek kad pavalgyti, o kas bus rytoj tai Alah pasirūpins! Jeigu malajietis alkanas jis pasigauna čia pat vandenyj žuvį, kurių čia gausu, nusiskina bananą, ar coconuto riešutą nuo medžio, pasigauna viščiuką ir vėl laimingas iki rytojaus kaip Sokratas senais laikais. Jie visada laimingi, niekuo nesirūpina, nieko nedirba ir, žinoma, nieko neturi — tai tikri gamtos vaikai. Jų gyvenimo šūkis: „Nebėk, bet eik. Nedirbk, bet maloniai nieko neveik“.

Kiniečiai turi savo vadinamus „China towns“ ir jų sekcijos knibždėte knibžda žmonėmis, krautuvėmis, prekyba, triukšmu ir gyvenimu. Čia pat gatvėje kinietis mazgoja mėsą, daržoves, vaisius ir čia pat verda arbata ir ruošiamas valgis išalkusiam pakeleiviui, kuris paduodamas čia pat ant staliuko ir kėdės atsisėdusiam gardžiuotis šiais retais patiekalais kaip žiurkių sriuba, kiaulienos uodegų viralu ar kiaulės žarnų gardėsiais. Čia pat viduryje gatvės ant suolo guli ištiesta papiauta kiaulė — gražiai nuskusta ir išpašyta. Po ja ant žemės padėtos jos žarnos, viduriai ir pasirinkęs gali pirkti ir neštis namo. Čia pat šalėse patogiai guli šuo, o vos keli žingsniai nuo kiaulienos, katė skaniai valgo žiurkę, o aplink malonūs kiniečių veidai šypsodamiesi ir linkčiodami kviečia užvalgyti tų skaniestų kaip žiurkienos ir kiaulienos. Smagu ir linksma ten turistui lietuviui, kuriam Lietuvoje kiaulė irgi buvo pirmuoju maisto tiekėju ir maitintoju. Kiaulė ir višta yra pagirdinis maisto šaltinis kiniečiams. Jis labai mėgiamas ir visur matyti ant kablių gatvėje iškabinti tuzinai viščiukų lavonų ir kiaulienos uodegų. Kiniečių „delikatesai“ ir brangūs maistas yra bezdžionės ar šunies blauzda ar smauglio kepsnys — steikas.

Indai gyvena susimaišę su kitais — turi smulkia prekybą, bet daugiausiai tarnauja kaip viešbučių ir turtuolių vilų durininkais su gražiom žilom ar juodom barzdom — Nehru tunikomis ir sniego baltumo turbanais — tai gražūs žmonės ir malonūs pokalbyje, bet nepatikimi ir labai nerealūs bei melancholiški.

Singapūro čiabuvių kvartaluose nėra privatumo ir visi gyvena kone drauge po 6-8 žmones mažame kambarėlyje ir viską atlieka viešumoje gatvelėje: ten ir gimsta ir miršta žmonės, čia pat ir jiems karstą sukala. Nėra nei durų nei stiklų languose tik didelės skylės ir juo-

da tuštuma — beveik jokios nuosavybės. Ta pati „skylė“ atstoja krautuvę ir dirbtuvėlę ir čia pat gyvenama. Gedulo spalva yra balta — kai kinietis miršta — kaimynai ir giminės apsirengia baltai, sėdi apie mirusįjį, geria arbatą, šnekučiuojasi ir nenutraukiamai spiaudosi. Jeigu miršta nevedęs žmogus — niekas jo neverkia ir nelaidoja, o jo lavonas paimamas į mirusių namą ir užkasamas valdžios rūpesčiu. Tėvai niekad neateina į savo kūdikių ar vaikų laidotuves. Bet vaikai visada su didele pagarba laidoja savo tėvus ir senelius. Senoji karta dar rūko opiumą, bet jaunoji generacija nebeturi jau tam jokio patraukimo, nes ekonominis gyvenimas ir dolerio gaudymas pasidarė pirmaujantis tikslas jų gyvenimo pakeisdamas opiumą.

Paprastam keliautojui ar žmogui Singapore saugu, nes niekas nenuskriaus ir neapvog. Čia būviai nori patraukti gausų turizmą, todėl įstatymas labai girežtas už svetimtaučio apiplėšimą, bet užtat vietiniai kiniečiai milijonieriai yra kasdieniška auka šitų jaunų kiniečių-gangsterių — dolerių medžiotojų.

Jeigu kas nutartų aplankyti šį įvairų ir užburiančią nepaprastai kitokį Singapūro miestą patarčiau išbandyti ir valgyti tokius valgius kaip satay — mėsa ant pagaliukų (jautiena riešutų ar curry padažale) ar curry pusdieniui (lunch) ir ypatingas gėrimas vadinamas gula malocca desertui (pagamintas iš sago palmių su coconato riešuto pienu ir palmių cukrumi, o taip pat išgerti Ginsling prieš piet ar nakties klube, tai gėrimas kurį atrodo ir gerė pats Sir Raffles ir dabar yra dažnu atveju pasigardžiuotinai geriamas. Patarčiau būti atsargiam gatvėse, nes važiuojama ir einama kairiąja puse, kaip Anglijoje. Singaporo laikas yra 12½ val. skirtumo pirmyn nuo New Yorko laiko. Už vieną USA dolerį mokama 3 Singapuriški doleriai. Idomumo vertas Pasar Malam — nakties turgus, kuris atidaromas po 9 val. vakaro ir prekiaujama iki paryčių. Ten pat gatvėje galima vidurnaktyje pavalgyti pietus ir pasidžiaugti ypatingu nakties gyvenimu, tuo tarpu patartina pasisaugoti kišianvagių kurių ten apstu. Jeigu norima šį tą įsigyti, patartina pirkti „Raffles Place Department Store“, kur prekės yra pigios ir geros rūšies. Patarčiau pasiimti tik vasarinius-tropikinius lengvus vasaros rūbus, o svarbiausiai neužmiršti pasiskiepyti nuo choleros. Nemanau kad išgąsdinsiu, mielas kolega, tai tik patartinas formalumas ir jeigu atvyktumei į Singapu-

rā netektų prisiminti apie cholerā, nes ji ir ta-
ve užmirš kaip ir mane pamiršo!..

Medicinos „menas“ čiabuvių Singapūre yra
primityviame stovyje. Tikrą gydytoją galima
rasti tik vieną už 4-5 mylių, kuris už namų vi-
zitą skaito \$2.00 ar office ima \$1.00. Ligonų ka-
sa veikia kaip ir kadaise Lietuvoje — socialinės
medicinos pagrindais. Tačiau eilinis singapūrie-
tis pas tokį (tikrą) gydytoją labai retai eina, nes
čia pat gatvėse praktikuoja vietinis „gydytojas“
vadinamas „physiognomistas“, kuris nustato li-
gą iš akių ar iš galvos ar veido formos, o ge-
riausiai iš mestų kauliukų ant žemės. Čia pat
yra „apteika“ prikrauta bonkų su prikimštomis
gyvatėmis, žolėmis nuo įvairių ligų, sutrintų
perlų milteliai nuo karščio, gyvačių sunka nuo
pasiutimo ir ištraukta sunka iš jaučio ragų mil-
telių vyriškumui padidinti. Čia pat kabo puodas
kuriame deginamos „šventos“ žolės, o iš jo kyla
dūmai, kuriuos už kelius centus ligonis graibo
su sauja ir kiša juos po pažastimis, po sijonu,
po marškiniiais, į burną ir ausis, atsižvelgiant
į kurią kūno dalį liga yra įsisukusi, tikslu tais
dūmais išrūkinti visas ligas iš kūno skylių tuš-
tumų ir paviršiaus!

Anoje pusėje Singapūro upės gyvena Indai
— tai mažoji Indija čia pasireiškia kitas gyveni-
mas, kitas skonis ir kitas kvapas. Rožių vandens
alyvos ir gėlių kvapas maišosi su „šventų“ kar-
vių mėšlo kvapu. Skambučiai skamba nešiojami
ant moterų kojų apyrankių, ilgi alyva ištepti
plaukai kabo iki menčių. Jų šventas Hindu
„wise man“ sėdi sukryžiuavęs kojas išsitepęs pe-
lenais ir aprišęs burną su skepetaitė tikslu ap-
saugoti nerūpestingą ir kvailą muselę įlėkusią
į „wise man“ burną — nuo savižudybės! Indai
daugumoje Hindusai (mažumoje musulmonai —
Korano pasekėjai) užsiėmę daugiausiai gumos
medžių gamybos pramonėje. Idomu buvo pa-
matyti, kaip nupiovus mažą juostelę gumos me-
džio žievės, tuojau pradeda iš jo bėgti skystis
it pienas ir per keliolika dienų jo prirenkama
pilnas viedras. Nupiovus vieną juostelę žievės
žemiau tos jau išnaudotos ir vėl naujas gumos
šaltinis atsiveria ir iš naujo pienas pradeda bėg-
ti. Tuo tarpu viršutiniai ir jau išnaudoti me-
džio paviršiai apsidengia nauja žieve kurią ir
vėl naujai galima naudoti. Tai gera karvutė, ku-
ri nepenima duoda be perstojimo tokį svarbų
mūsų gyvenime pienuką—gumą. Viena indė da-
vė man saują gumos medžių sėklų — riešutų už-
vesti „gumos plantacijai“ Baltimorėje. Pasodi-

nau — žiūrėsime kiek medžių užaugs ir jei kada
ateityje mieli kolegos pastebėsite naujas au-
tomobilių padangas su mano vardu, tai žinosite
kaip jos atsirado.

Trečia čiabuvių grupė malajiečiai į Singapū-
rą atvyko daugumoje kaip piratai, čigonai ar va-
gabundai. Jie daugumoje gyvena užmiesty kai-
muose vadinamais Kampongs po palmėmis su
šimtais vištų, paršiukų ir kiaulių. Jie yra žemo
ūgio, malonaus balso, mandagūs ir linksmo bū-
do. Jie myli gėles, gamtos grožį ir nekenčia dar-
bo. Moterys mažos, gražios ir grakščios. Mieste
malajiečiai gyvena ištisose bendruomenėse ir
ant vandens jonkose. Singapūro upėje, kur ne-
atsižvelgiant neturto bei vargo jie smagūs ir
gyvena be didelio rūpesčio lošdami kauliukais
ir besišnekučiuodami bei sveikindamiesi viena
kitą orientalinio papročiu. Jiems nuosavybė ne-
santi svarbi, nes jų tikėjimas pamoko, kad ne-
reikalinga būti turtingam ir sunkaus darbas
esantis blogas paprotys.

Vakarų Singapūras vis turi daug tradicijos
ir visur matosi liekanos senosios Viktorinės Im-
perijos. Dar ir dabar daug anglų gyvena Singa-
pūre, kurie verčiasi prekyba. Tuo tarpu pats
Singapūras atsibunda iš ilgo nerealaus sapno ir
pereina į modernaus demokratinio amerikoniš-
kumo erą. Kaip grybai dygsta modernūs vieš-
bučiai, bankai, restoranai, draudimo ir biznio
korporacijų dangoraižiai su moderniais kompiu-
teriais, maudymosi baseinai, vėsintuvais, pa-
likdami senosios kolonijos viešbučius ir pasta-
tus apytuščius ir pamažu mirstančius lėta bėt
užtikrinta mirtimi. Keli tūkstančiai pasilikusių
karių laivyno bazėje su ten gyvenančiais ang-
lais nebevaldo Singapūro ir neturi nieko bend-
ro su dabartine vyriausybe. Nebėra tų senų tra-
dicijų ir angliškojo išdidumo, nes garbės ir di-
dybės vietą užėmė doleris, priduodantis visiems
patogumą, laisvę, lygybę ir paprastumą. Di-
džiosios aikštės su senosios Anglijos paminklais,
Šv. Andriejaus katedra, kriketo klubas, Britų
muziejus dar tebestovi nors jau aprupėję ir
nudilę. Kur seniau žaidė kriketą, dabar nauja-
sis šių dienų jaunimas praktikuojasi karati. Pla-
čiosios alėjos prie vandens ir valdžios rūmų
aikštės atrodo ištaigingai ir gražiai prižiūrėtos.
Seniausias Sir Raffles viešbutis yra tikrai ža-
vintis ir pilnas nostalgijos paminklas gražios
anglų praeities, kur kadaise ūsuotas anglas iš
savo lango pamažu gerdamas arbatą stebėjo
kriketo ar teniso žaidėjus ir paradojujančius rau-

donais švarkais ir baltais šalmais apsirėdžiusius karalienės Viktorijos kareivius. Bet ir dabar dar yra užsilikę keli šimto metų senumo anglų klubai, kurių nariais tegali būti tik plono-kraujo žmonės — anglai ir į kuriuos dar ir dabar tegalima įeiti tik dėvint kostiumą arba sporto žaketą ir būtinai dėvėti kaklaraištį.

Aš apsistoju viename šių dienų modernia-me viešbutyje, kurio tarnautojai buvo kiniečiai, tarnai malajiečiai, durininkas indas, o svečiai amerikiečiai.

Atvykus į viešbutį buvau pagelbėtas duris atidarant indui, užregistravo ir kambarį paskyrė kinietis, lagaminus nešė ir kambariuose aptarnavo malajiečiai, o draugiją prie plaukimo balseino ir restorane sudarė amerikiečiai. Paprašiau gerą ir patogų kambarį, už kurį gavęs mokėjau \$20.00 parai, bet kaip tik tarnautojai sužinojo kad esu gydytojas — įvyko viešbutyje sąmyšis, atėmė iš manęs kambario raktą, žemai nusilenkė ir padavė man kitą raktą pasirodo geriausią viešbutyje apartamentą už kurį mokėjau \$50.— parai. Vėliau tik patyriau, kad oriente gydytojai yra nepaprastai gerbiami, netgi dievinami. Taigi jeigu kas iš kolegų panorėtų būti kitaip pavadintu kaip „doc“! — patarčiau aplankyti Singapūrą, kur į tave bus kreipiama-

si „Sir“ ir būtumėte traktuojamas kaip Lordas!

Įėjus į man skirtą apartamentą tarnas atidarė langą per visą sieną užleistą užuolaidą ir kone nustojau žado dėl nepaprasto grožio, nes Singapūras gulėjo čia pat po mano kojomis, apšviestas tūkstančiais Neno žiburių, žėrinti jūra apšviesta pilnaties mėnulio šviesa ir šimtai laivų žiburių. Tingiai šlamant bananų medžiams, pučiant švelniam tropikų vėjui ir toli girdint šio didelio ir nepaprastai užimto miesto pulso plakimą prisiminiau savo jaunystės svajones, kuomet augdamas Kaune troškau pamatyti kada nors savam gyvenime šį užburta miestą, apie kurį daug skaičiau knygoje ir štai dabar mano svajonė pavirto realybe! Buvau dėkingas Visagaliui ir mano naujajai tėvynei Amerikai kuri leido mano svajonių pasauliui pavirsti realybe. Tą patį vakarą sėdėjau vienišas puošniame restorane vakarienei. Netoli manęs pietavo Jos Didybės tarnybos Britų pulkininkas taip pat vienas kaip ir aš tik tuo skirtingumu, kad jam patarnavo tik vienas tarnas, tuo tarpu man — trys. O Tempora o mores!

Farwell - Singapore! — rytų perlas, senosios romantikos ir grožio miestas — niekuomet tavęs neužmiršiu, gal sugrįšiu kada, o gal ir niekad! ..

TRYS DIENOS PAS RUSUS

A. Garūnas, M. D.

Prieš maždaug 25 metus, kai daugumai iš mūsų, pasitraukus iš Lietuvos, teko eiti gydytojo pareigas Vokietijoje.

Iki karo pabaigos aš dirbau Leipcigo U-to vaikų klinikoje, vedamojo garsaus prof. Catel. Dėl įvykstančių mieste dažnų bombardavimų, dalis klinikų buvo iškelta į užmiestį apie 30 mylių į rytus nuo Leipcigo, į anksčiau buvusias epileptikams p alpas. Ligonius traukiniu ar specialiomis r. omis atveždavo iš Leipcigo u-to klinikų.

Ten bedirbant nekantriai laukiau karo pabaigos. Koks mėnuo prieš karo pabaigą, kadangi rusai artėjo, dariau pastangų pasitraukti toliau į vakarus. Tuo reikalu turėjau pasikalbėjimą su prof. Catel, bet jis nedavė leidimo išvykti. Nesinorėjo nustoti tarnybos, o be to maniau, kad rusai ten neateis. Gal kokią savaitę prieš karo pabaigą rusai priartėjo apie 30-50 mylių prie mano darbovietės, bet amerikiečiai jau buvo priartėję tik gal kokios 4 mylios ir mes, medicinos personalas, užsidėję baltus raiščius su raudonu kryžium, laukėm amerikiečių. Bet dėl kokių tai priežasčių amerikiečiai susitarę su rusais, pasitraukė atgal kokią 10 mylių už Muldės upės. Vienas vokiečių gydytojas ryte man pranešė, kad greičiausia į mūsų darbovietę ateisiam rusai, kurie jau esą nebetoli.

Aš sugriebiau svarbesnius dalykus ir su kitu jaunu lietuviu, netoliese dirbusiu, pasileidom pėsti kelionei į vakarus pas amerikiečius. Popietį pasiekėm Muldės upę ir, kadangi amerikiečiai jau buvo visai netoli miestelyje, su savo bendrakeleiviu užėjome į kavinę kiek pailsėti ir užvalgyti. Pavalgęs ir palikęs savo daiktus kavinėje pas mano bendradarbį, išėjau pasižvalgyti į miestelį, kurį jau buvo užėmę amerikiečiai. Miestelis tęsėsi abeiose Muldės upės pusėse. Beeidamas atsitiktinai sutikau apysenį lietuvį. Jam pasakiau, kad rusai artėja (aš maniau, kad jie dar gana toli) ir jis turėtų paskubėti bėgti. Tačiau atrodė, kad jis neskubėjo. Miestelyje pirmą kart pamačiau amerikiečius kareivius. Gal už kokio pusvalandžio norėjau grįžti į kavinę pasiimti savo daiktus ir persikraustyti pas amerikiečius. Beeidamas išgirdau žmones šaukiant, kad rusai ateina. Tikrai išvydau bevažiuojančius rusų kareivius. Nors man ir labai gaila buvo savo daiktų, nes ten

buvo ir mano diplomas ir dar keletas kilogramų lašinių, dar atsivežtų iš Lietuvos, bet baimė pakliūti rusams buvo didesnė ir todėl, išsivadėjęs visko, pasilikau tame miestelyje pas amerikiečius.

Jau buvo prievakaris. Norėjau tuojau pereiti per tiltą į kitą Muldės upės pusę. Nuvykau pas amerikiečių vadovybę, prašyti leidimo. Jie sakė ateit rytoj ir pažadėjo duoti leidimą. Apstojau pabėgeliams skirtame name, kur matėsi daug vokiečių pabėgelių. Davė sriubos ir nuėjau miegoti, jausdamasis saugus amerikiečių pusėje. Atsikėlęs ryte leidausi į pirmą aukštą valgyti pusryčių. Pažvelgiau per langą ir aptirpau... čia pat žygiuoja rusų dalinys. Nors valgyti norėjau, bet apetitas pradingo. Iš kitų pabėgelių sužinojau, kad amerikiečiai šią miestelio dalį, esančią rytinėj Muldės upės pusėj, nakties metu perdavė rusams. Juk buvo draugai. Tai buvo man pirmas nusivylimas amerikiečių pažadais. Sunku buvo apsiprasti naujose sąlygose, bet nebuvo kitos išeities. Grįžau į kavinę, kur pas savo bendrakeleivį buvau palikęs daiktus, bet nei daiktų, nei bendrakeleivio neradau. Gatvėmis visur važiavo rusų kareiviai, išvargę, nesiskutę ir visai nekrepė dėmesio į civilius. Bevaikščiodamas ir begalvodamas, kur gausiu pavalgyti ir atsigulti, sutikau tą patį apysenį lietuvį, kurį buvau sutikęs pereitą dieną. Pamatęs mane jis sako: „Broleli, blogai vakar kalbėjai, nes mes čia jau seniai laukiame rusų kaip išvaduotojų“.

Aš jau tada daug nebesiginčijau — papasakojau savo padėtį, kad neturiu vietos, kur apsistoti. Jis sakė, kad, nors ir blogai aš kalbėjęs, bet laikinai galėsiąs pabūti pas jį. Parsivedė mane į namus. Specialūs poilsio namai, kur gulėjo nustoję sveikatos darbininkai. Vienam kambaryje gulėjo apie 20 žmonių. Jis vienas lietuvis, visi kiti — jugoslavai, jau spėję užsidėti ant krūtininių komunistines žvaigždes. Surado tuščią lovą ir aš praleidau jų tarpe tris dienas.

Tas lietuvis buvo prievarta vokiečių išvežtas darbams. Nustojo sveikatos ir buvo patalpintas į tuos poilsio namus. Jis laukė rusų kaip išvaduotojų, o aš bėgau nuo jų. Nežiūrint to, vien tik, kad mes buvome lietuviai, pasitikėjau, kad jis neišduos manęs rusams. Ir tikrai, jis man daug padėjo. Vis prikalbinėjo mane, kad grįž-

čiau į Lietuvą. Girdi, jei aš nesu padaręs jokio nusikaltimo, nieko blogo nedarys. Taip, nebuvau padaręs jokio nusikaltimo, bet buvau tikras, kad mano grįžimas neapsiribos Lietuva, bet bus praeitas toliau į Sibirą...

Sukau galvą, kaip pabėgti pas amerikiečius. Mus skyrė Muldės upė ir tiek rusai, tiek amerikiečiai saugojo ir gaudė pabėgėlius. Jau žinojau faktų, kad amerikiečiai, sugavę pabėgėlius, perduodavo rusams. Sutikau ir daugiau lietuvių pabėgėlių, užkluptų, kaip ir aš. Jų tarpe buvo ir prof. Prapuolenis. Jam, kaip senam, rusai su amerikiečiais susitalę leido pereiti pas amerikiečius, kur buvo pabėgusi jo duktė.

Aš, nesurasdamas kito būdo pabėgti, nutariau rizikuoti ir plaukti skersai Muldę. Nors upė nebuvo plati, bet buvo pavasaris, šalta ir vanduo buvo labai sraunus. Kadangi saulei nusileidus buvo draudžiama išeiti iš namų — karas dar nebuvo pasibaigęs, o Muldės upę saugojo tiek rusai, tiek amerikiečiai, tad dienos laike pasirinkau geras pozicijas — kur krūmeliai augo abejose pusėse Muldės. Atsisveikinau su man daug prielankumo parodžiusiu lietuviu, sakydamas, kad grįžtu į Lietuvą. Jis mane perspėjo, kad jugoslaviai jau įtarė mane, jog esu nuo rusų pabėgėlis. Pavakaryje nuėjau į jau iš ankščiau pasirinktą vietą ir laukiau nakties. Žinojau, kad tą naktį 12 val. bus oficialiai paskelbta karo pabaiga. Numačiau, kad tai bus iškilmingai paminėta ir sargyba nebus budri.

Sulaukus 12-tos valandos „fajerverkai“ visuose šonuose pradėjo skraidyti ir aš atsargiai prislinkau prie upės. Nors iš vakaro atrodė man,

kad gana rizikinga plaukti, nes upė srauni, o vanduo šaltas, bet perplaukiau gana lengvai. Drabužius susupęs į neperšlampamą lietaptį, plaukdamas stūmiau pirm savęs. Koks malonus jausmas apėmė mane, atsiradus vėl pas amerikiečius. Dabar su malonumu žiūrėjau į „fajerverkus“.

Šį kartą buvau atsargus. Bijoju patekti į amerikiečių rankas, kad negražintų rusams. Tad vėl pasislėpiau miškelyje, kur ir sulaukiau ryto. Ryte, išėjus iš miškelio, tuoj prisistatė amerikietis kareivis ir nuvedė į raštinę, kur vyresnysis kalbėjo vokiškai. Apklausinėjo, pasakiau, kad esu gydytojas ir dirbu Leipcige ir kad buvau susirgęs — balsas buvo užkimęs nuo plaukimo. Po ilgų įrodinėjimų ir tik parodžius vokišką pasą, kur užrašyta profesija — gydytojas, išrašė pažymėjimą ir leido toliau vykti į Leipcigą. Taip pasibaigė mano trijų dienų „viešnagė“ pas rusus.

Ir tik praslinkus daugeliui metų, ypač kada Berlyne pastatė vadinamą „Gėdos sieną“, visi skaitėme ilgus straipsnius kaip pabėgėliai nuo komunistų plaukė per kanalą, atseit toks pabėgimo būdas pasidarė reikšmingas, populiarus. Deja, mano plaukimo laiku nieks neaprašinėjo tokių nuotykių ir net reikėjo slėptis, nes tada dar vyravo įsitikinimas, kad tik fašistai — nusikaltėliai bėgo nuo komunistų.

Kadangi šokau į upę plaukti tuo pačiu momentu kai vidurnaktyje „fajerverkus“ leidžiant buvo paskelbta karo pabaiga, norėtusi pareikšti pretenzijų, kad buvau tur būt pirmas kuris plaukė į laisvę paskelbus taiką.

BULVĖ

Bulvė priklauso Solanum giminei, kuriai taip pat yra priskiriama egg plant, pamidorai, raudonieji pipirai, beladona, tabakas ir petunija.

Pirmieji, kurie pradėjo valgyti bulves, buvo ispanai, gyvenę Kolumbijoje. Tačiau bulvės jau buvo žinomos indijonų, kurie gyveno Sorocotos kaime, Magdelenos Slėnyje, Kolumbijoje. Iš Pietų Amerikos ispanai bulvę prnežė į Naująjį pasaulį 1570 metais. Ispanijoje bulvė pradžioje buvo naudojama, kaip dekoratyvinis augalas, ir tik italai pradėjo bulvę vartoti maistui. Kaip bulvė pasiekė Angliją, nėra tikrai žinoma, manoma, kad Sir Walter Raleigh bulvę importavo iš Ispanijos ar Italijos.

Europoje bulvei truko ilgą laiką, kol ji buvo priimta ir pradėta auginti. Septynerių metų karo metu bulvė buvo pervežta į Prūsiją. (1763) Švedijoje tik vyriausybės įsakymu bulvę pradėjo auginti ir vartoti. Tačiau labiausiai mėgiama bulvė pasirodė Airijoje. Nuo 1840 m. Airija augina ir vartoja bulvę, kaip vieną iš pagrindinių maisto produktų.

Jungtinėse Valstybėse ypač dabar, kai visi saugoja svorį, bulvės vartojimas yra žymiai sumažėjęs. Jungtinės Amerikos Valstybės suvartoja maždaug 100 svarų bulvių žmogui. Prancūzija, Vokietija ir Centrinė Europa suvartoja bulvių keturis kartus daugiau, negu Jungtinės Amerikos Valstybės.

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS VEIKLA

CENTRO VALDYBA

Pirmininkas: V. PAPROCKAS, M.D.

85 - 105th Street Richmond Hill, N.Y. 11418

Sekretorius: B. RADZIVANAS, M.D.

84-16 110th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

PLGS ir ALGS centro valdybos nutarimas busimo suvažiavimo kuris įvyks New Yorke, 1971 m. rugsėjo mėn. 4-5 d.) *mokslinių pranešimų reikalu.*

1. Pranešimas privalo būti daromas gražia, nedarkyta lietuvių kalba. Ten, kur negalima svetimų žodžių išvengti, turi būti panaudota tarptautinė terminologija.
2. Vienam pranešimui skiriama ne daugiau kaip 30 minučių.
3. Pranešimo tekstas turi būti prisiųstas centro valdybai ne vėliau 1970 m. birželio mėn. 1 d.
4. Už sugaištą laiką ir bet kurias kitas surištas su pranešimu išlaidas centro valdyba prelegentams neapmoka.
5. Pranešimų iliustracijai priemonės (prožektorių, lentą ir pan.) parūpina suvažiavimo organizatoriai iš anksto su jais susitarus.
6. Kiekvienas kolega, kuris norėtų aktyviai prisidėti prie busimo suvažiavimo mokslinės programos kviečiamas ne vėliau 1970 m. gruodžio mėn. 31 d. susiršti su centro valdyba.

Centro Valdyba

1970 m. kovo mėn. 7 d., New York, N. Y.

ALGS Centro Valdyba Vasario 16 dienos proga išsiuntinėjo 500 laiškų JAV senatoriams, kongresmanams, gubernatoriams ir kitiems valdžios atstovams.

Laiškuose buvo prašoma, kad Vasario 16 diena būtų atžymėta, kaip Lietuvos Nepriklausomybės diena.

Iš senatorių atsakė Connecticut senatorius Thomas J. Dodd, New Jersey gubernatorius Harrison A. Williams, Pensylvanijos senatorius Richard S. Schweiker, Wisconsin senatorius William Proxmire (šie senatoriai įkalbėjo į Congressional Records), Floridos senatorius Edward J. Gurney ir South Dacota's senatorius George McGovern atsiuntė laiškus. Iš kongresmanų atsakė Alabamos, Californijos (2), Connecticut (2), Illinois, Maryland (2) Massachusetts, New Jersey (2) New York'o (3) ir Ohio kongresmanai. Dauguma jų kalbėjo į Congressional Record's.

Iš gubernatorių atsakė ir paskelbė proklamaciją (Proclamation „Lithuanian Independence Day“ Delaware, Kansas ir Indianos gubernatoriai. Pensylvanijos, New York'o, Illinois ir Wisconsin'o gubernatoriai paskelbė proklamacijas vietos lietuvių organizacijų skatinami. Maine, Montanos ir Utah gubernatoriai pranešė, kad jie skelbia proklamaciją tik jų valstijose veikiančių.

Dr. P. Radvila, Bern, Šveicarija, centro valdybos kviečiamas sutiko sekančiame PLGS ir ALGS suvažiavime, kuris įvyks New Yorke 1971 m. rugsėjo mėn. 4 ir 5 d. skaityti paskaitą tema: „Tetanus profilaktika susižeidus“.

PLGS ir ALGS draugijų valdybų sąrašai

ILLINOIS Lietuvių Gydytojų Draugija

Pirmininkas — Dr. E. Ringus — 7301 S. Washenaw St., Chicago, Ill. 60629.

Vice-pirmininkas — Dr. R. Povilaitis — 2659 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629.

Sekretorius — Dr. J. Juozevičius — 7204 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629.

Iždininkas — Dr. R. Padleckas — 815 N. Oak Ave., Oak Park, Ill. 60302.

KALIFORNIJOS Lietuvių Gydytojų Draugija**Pirmininkas — Dr. J. Gudauskas**

Santa Monica, Calif. 90400.

Sekretorė — Dr. A. Šliupas — 234 San Nicente

Blvd., Santa Monica, Calif. 90402.

MICHIGANO Lietuvių Gydytojų Draugija**Pirmininkas — Dr. O. Vaitas, 4605 Sunningdal St., Bloomfield Hills, Mich. 48013.****Vice-pirmininkas — B. Kvietytis, 27235 Joy Rd., Dearborn Hts., Mich. 48127****Sekretorius — Dr. V. Mileris 14171 Cardwell Sr., Livonia, Mich. 48150.****NAUJOSIOS ANGLIJOS****Lietuvių Gydytojų Draugija****Pirmininkas — Dr. Stasys Jasaitis 147 Ashmont St., Boston, Mass. 02124.****Sekretorius-Iždininkas — Dr. Vladas Vaitkus — 20 Lynnwood Lane, Worcester, Mass. 01609.****NEW YORKO Lietuvių Gydytojų Valdyba****Pirmininkas — Dr. Vytautas Avizonis 515 Lakeview Ave. Milford, Del. 19963.****Vice-pirmininkė — Dr-ė Marija Žemaitis — 336 Harold St., Leonia, N. J. 07605****Iždininkas — Dr. Alexander Narvidas 409 Larkfield Rd., E. Northport, L. I., N. Y. 11731****Sekretorius — Dr. Povilas Legeckis, 85-19 165St. Jamaica, N. Y. 11432.****Narys — Dr. John Jankauskas—Ronnells Hospis-Scotch Plains, N. J. 07076.****Dr. Ibsenas Skeivys — 86-34 105St., Richmond Hill, N. Y. 11418.****Revizijos komisijos nariai — Dr-rė Leonilda Giedraitienė, Dr-rė Anastazija Goeldnerienė, Dr-rė Julita Trojanienė.****OHIO Lietuvių Gydytojų Draugija****Pirmininkas — Dr. Edmundas Drukteinis— 3141 Grist Mill Ct., Dayton, Ohio 45409.****Vice-pirmininkas — Dr. Danielius Degesys — 10612 Lake Shore Blvd., Bratenahl, Ohio 44108.****Sekretorius — Dr. Romuladas Gineitis — 3260 Ridgeview Ave., Dayton, Ohio 45409.****Iždininkas — Dr. Juozas Skrinska — 33441 Lake Shore Blvd., East Lake, Ohio. 44094.****Narys — Dr. Algimantas Čepulis — 2945 Forest Lane, Willoughby Hills, Ohio 44094.****Kandidatė — Dr. Gražina Pauliukonis — 6660 Greenbriar Dr., Parma, Ohio, 44130.****KANADOS Liet. Gydytojų Draugijos valdyba****Pirmininkas— Dr. A. Pacevičius, 280 Roncesvalles Ave., Toronto, 3, Ont.****Vice-pirmininkė — Dr. A. Lukas-Užupienė, 345 Kennedy Ave., Toronto 9, Ont.****Vicepirmininkas— Dr. A. Šalkus, 3188 Grassfire Crest, Cooksville, Ont.****Sekretorius — Dr. J. Vingilis, 1 Beaverbrook Ave., Islington, Ont.****Kasininkas: Dr. A. Dailidė, Oakville, Ontario.****OHIO**

Š. m. sausio 17 d. Akrone, daktarė A. ir ponios S. Baltrukėnų rezidencijoje, įvyko buvusios ir dabartinės Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybų posėdis.

Posėdžio metu naujoji valdyba perėmė pareigas ir išdą. Pagal nusistovėjusias tradicijas draugijos valdyba būna išrenkama rudenį, per metinį draugijos suvažiavimą, bet pareigas pradeda eiti tik po Naujų Metų.

Šių metų Ohio Lietuvių Draugijos pirmininkas yra **dr. E. Drukteinis**, gyvenantis ir praktikuojantis Dayton. Dr. E. Drukteinis studijų metais buvo energingas studentas ir aktyvus atsargos karininkų korporacijos „Ramovė“ korporantas.

Daytone taip pat gyvena ir draugijos sekretorius **dr. R. Gineitis**. Kiti valdybos nariai gyvena Clevelande: **dr. A. Čepulis** — valdybos narys; **dr. D. Degesys** — vice-pirmininkas ir **dr. J. Skrinska** — iždininkas.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimas įvyko Holiday Inn, 2875 Medina Road, Medina, Ohio 44256 (Route 18 and Interstate 71). Tel. 725-4390, š.m. balandžio 11-tą dieną, šeštadienį.

Programoje — kokteiliai 6:30 v. v.; vakariėnė — 8 v. v. ir tuoj po vakariėnės labai įdomi ir naudinga prof. dr. Vytauto A. Bieliausko paskaita. Dr. Bieliauskas yra Xavier Universiteto, Cincinnati, psichologijos profesorius ir katedros vedėjas.

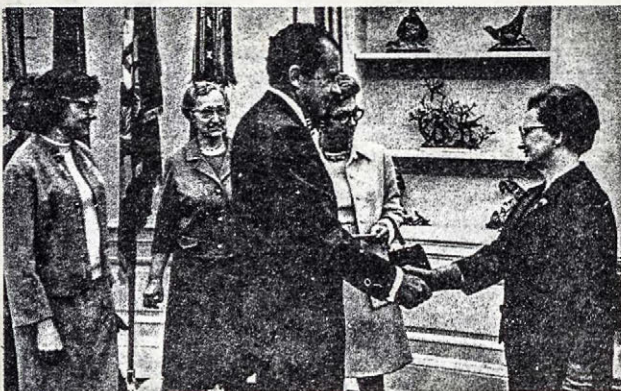

KFONIKA

ILLINOIS

● *Dr. G. Balukas* jau 10 m. kai dėsto Lojolos universiteto Stritch medicinos mokykloje. Šiomet turi ginekologijos ir akušerijos kursą.

● *Dr. Valerija Raulinaitienė*, Veteranų ligoninės Downey, Ill., vedėja, apdovanota Valstybės Moterų premija, kartu su kitomis penkiomis labiausiai pasižymėjusiomis moterimis už atsiekimus savo srityje. Ji yra baigusi Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Dr. V. Raulinaitienė dar dėsto Northwestern Universitete.

Dr. Valerija Raulinaitienė baltuose rūmuose priima premiją iš prezidento R. Nixono.

● *Dr. Alfonso ir Ennos Kisielių* sūnus Tomas ir Rita Baraitė sukūrė lietuvišką šeimą.

Tomas jau trečius metus studijuoja mediciną Northwestern universitete. Rita, Stasio ir Elenos Barų dukterė, studijuoja istorijos mokslus Illinois universitete.

● *Dr. Aldonos Labokienės* privati meno paroda dr. Mildos ir dr. Stasio Budrių rezidencijoje vasario 22 d. praėjo su gražiu pasisekimu. Buvo išstatyta 10 tapybos, 2 grafikos ir 4 keramikos darbai. Dailininkė linkusi į naujus kūrybos kelius, bet jos paveikslai išlaiko vaizdą ir prasnę.

Iš k. į d.: V. Brazienė, dr. M. Budrienė, dail. dr. A. Labokienė-Valis, dail. B. Jameikienė.

● *Dr. Rimgaudas Nemickas* nuo 1969 m. yra paskirtas širdies ligų direktorium Lojolos universiteto medicinos mokyklos centre. Šis naujai įkurtas medicinos centras yra Chicagos priemiesty Maywoode, prie Hines Veteranų ligoninės. Centrą sudaro trys institucijos: Stritch medicinos mokykla, ligoninė ir dentisterijos mokykla. Šiame medicinos centre, su studentais, dirba 3200 žmonių.

Dr. R. Nemickas, 1938 m. Kaune gimęs, gydytojas, 1961 m. magna cum laude baigęs Stritch medicinos mokyklą ir specializavęs Chicagos universiteto klinikose, Cook apskr. kardiologijos skyriuje, Illinois universitete, JAV Aviacijos ligoninėje Wiesbadene, yra šešių medicinos draugijų narys. Jo žinioje yra už ketvirtį milijono dolerių įgyta širdies ligoniams gydyti aparatūra. Dr. Nemickas dėsto savo specialybės kursą Lojolos universiteto Stritch medicinos mokykloje.

● O ir W. Jagielų, gyv. Chicagoje, sūnus *dr. V. Jagiela* persikėlė į Floridą verstis medicinos praktika.

Dr. Jagiela baigė medicinos mokslus Prancūzijoje ir praktikavosi Montrealyje, Kanadoje, taip pat South Felton ligoninėje, Atlanta, Georgia ir South Chicago ligoninėse.

Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos pirmininkas *dr. E. Ringus* iniciatyva Chicagoje buvo suruoštos diskusijos žmonių prieauglio klausimu. Diskusijose dalyvavo: Tėvas Kijauskas, dr. E. Ringus, dr. V. Raulinaitienė ir dr. P. Sutkus, vėliau tuo pačiu klausimu diskutavo Lietuvių Forumo radijo programoje kur dalyvavo dr. E. Ringus, dr. Z. Danilevičius ir dr. P. Sutkus.

MICHIGAN

● *Michigan'o Lietuvių Gydytojų draugijos* visuotiniame susirinkime 1970 m. sausio mėn. 24 d. buvo apsvarytas buvusios PLGS ir ALGS p-ko dr. H. Brazaičio ir kitų tos valdybos narių raštas dabartiniam PLGC ir ALGS p-kui dr. V. Paprockui Lietuvos Medicinos Istorijos leidimo reikalui. Buvo nutarta, kad Lietuvos Medicinos Istorija turėtų būti išleista lietuvių kalba kaip kad buvo nuspręsta 7-tajame PLGS ir ALGS suvažiavime Toronte (ne anglų kalba kaip planuojama dabartinės valdybos). Veikalo gale galėtų būti istorijos santrauka anglų kalba.

Iš k. į d.: dr. Kvietytis, dr. Vaitas, dr. Žemaitis ir p. Miškinis.

Pataisome klaidą ir gražiname tikrąsias pavardes (Red.) Iš k. į d.: dr. K. Ambrozaitis, dr. E. Gedgaudas ir dr. A. Palubinskas.

Dr. E. Gedgaudas balandžio mėn. gavo garbės pažymėjimą iš Dallas, Teą. (Honorary degree — American College of Radiology) Balandžio mėn. 23 d. jis išvažiuoja, kaip vizituojantis profesorius į Vakarų Berlyną, Helsinkį, Švediją — Karolinska institutą Lund, Kopenhagą, Berną, Zuričą, Romą ir Paryžių.

NEW YORKAS

● *New Yorko gydytojai svarstė* programas, kaip išvengti visų nesklaidumų bei trūkumų, pastebėtų tai viename, tai kitame Suvažiavime. Tai buvo kritikos, patarimų ir sumanymų žodžiai.

Dr. V. Paprockas nurodė pagrindines gaires ir pabrėžė: reikia stengtis nenuvarginti dalyvius ilgomis paskaitomis, diskusijomis ir ypač, sveikinimo kalbomis. Mokslo pranešimai turi būti pateikti taisyklinga lietuvių kalba. Ivaizdams uždaviniams parinktos atskiros komisijos privalo atlikti darbą stropiai, be laiko trūkumo. Bendrai, reikia sudaryti kuo jaukesnes sąlygas, kaip posėdžių metu, taip ir vakarienių baliuje. Labai pageidautina suruošti įdomią, patrauklią parodėlę, kaip kadaise sumani d-rė M. Budrienė paruošė viename suvažiavime. Šiuo reikalu siūlytojų jau dabar yra labai laukiama.

Dr. V. Paprockas su vice-pirm. dr. V. Avižoniu pranešė, kad pirmieji pasiruošimo žingsniai jau yra padaryti ir eina gana sklandžiai.

Computerniks

Abudu jie iš klausė karščiausiai kalbėjusio d-ro Prano Bagdo pastabas, o taip pat dr. A. Goeldnerienės, dr. B. Jankausko ir dr. L. Plechavičiaus, ir visas pastabas priėmė dėmesin su dėkingumu.

Dr. P. Bagdonas, tarp ko kito, pasiūlė Draugijos pirm-kui, dr. V. Avižoniui, sekanciam visuotiniam narių posėdžiui pakviesti paskaitininką apie kompiuterio vaidmenį ir paslaugą medikams. Jis pristatė d-rui V. Avižoniui čia pat pobūvio svečių tarpe asmenį, kaip kompiuterio žinovą, ir dr. V. Avižonis sutikimą gavo.

Žinome, kad skaičiavimo mašina gydytojui konkurencijos kol kas nepadarys, bet taip pat, kaip matyti pridėtame čia vaizdelyje, nepavarduos gydytojui ir ligoniui jaukesnės atmosferos gallestingos sesers kompanijoje.

● Geriausia žinia yra gauta iš mūsų nenuilstamos ir energingos narės, dr. Julitos Trojaniienės. Po daugelio savaitių atostogose Australijoje, jiniai grįžo namo sveika ir drūta, nenumetus nei vieno gramo svorio, kaip parodė svarstyklės. Sekasi žmonėms. Kitiems, namuose sėdint, svoris krenta.

Sveikiname ją su laimingu grįžimu ir tikimės, jiniai pasidalins išpūdziais spaudoje arba visuotiniame susirinkime.

● Bruklino Veteranų Ligoninė švenčia 20 metų sukaktį. Joje dirba trys lietuviai: Dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė, Rehabilitacinėje medicinoje ir kartu ji yra New Yorko Universiteto Downstate Medical Center instruktorė, p. Lukševičiūtė-Adams biologinės chemijos tyrimo laboratorijoje ir p. J. Atkočiūnas X-ray technikas.

● Prof. dr. Elenos Liatukienės dantų gydytojų žurnale „Journal of Dental Research“ paskelbtą studiją „Deminerization of Enamel in Cooked Food-Saliva Mixtures“ atskira brošiūra išleido tarptautinė draugija International Association for Dental Research. D-r E. Liatukienė, jau dešimt metų dirbanti Vašingtono Howard universiteto dantų gydytojus ruošiamame institute, nuo š. m. liepos 1 d. gavo ordinarinės profesorės teises.

● *Dr. Henrikas ir dr. Elena Armonai* iškilmingai paminėjo savo vedybų 30 metų sukaktį pobūviu Waldorf Astorija viršbutyje New Yorke.

● *Dr. Stasio Petrausko* ir pianistės Julijos Rijauskaitės-Sušienės moterystės ryšį vasario 7 d. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje palaimino klebonas kun. P. Žemeikis. Santuokos apeigose ir po to vykusiose vaišėse dalyvavo tik šeimos nariai ir apeigų dalyviai.

● *Dr. Tadaui Savickui* ir poniai gruodžio mėn. gimė sūnus, prieš tai jau turėjo dukrelę.

● *Dr. B. Radzivano* rezidencijoje susirinkę Niujorko ir New Jersey ateitininkų medikų korporacijos „Gaja“ nariai atžymėjo korporacijos 40 metų sukaktį ir nutarė įsteigti savo skyrių. Valdybon išrinkti: pirm. dr. D. Jaisaitis, sekr. dantų gydytoja R. Sakaitienė, išd. dr. B. Radzivanas.

Dr. A. Armanas ir dr. E. Armanienė su Lietuvos atstovu J. Kajecku ir poniu.

Dr. Elena Armanienė-Treidyte. Gimė Kaune, 1930 m. baigė Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Suaugusiųjų gimnaziją, ir 1935 m. V. D. U. teisių fakultetą. Universitete buvo „Ramuvos Vaidilučių“ korporacijos narė. Baigusi mokslus vertėsi advokato praktika. Dr. E. Armanienė įvairiais atvejais atstovavo Aukštusius Mokslus baigusias moteris Londone, Stockholme, bendradarbiavo spaudoje. 1949 m. Goettingeno Universitete gavo teisių daktaro laipsnį. Atvykusi į Jungtines Amerikos Valstybes irgi išlaikė egzaminus ir dabar Baltimorėje verčiasi teisių praktika.

Dr. Henrikas Armanas

Gimęs Petrapilyje, bet širdimi aukštaitis, mėgo savo tėvų gimtinę Dusėtus ir daug laiko yra ten praleidęs. I karui praėjus su tėvais grįžęs iš Rusijos, gyveno Kaune, kur baigė „Aušros“ Berniukų gimnaziją ir Vytauto Didžio-

jo Universiteto Medicinos fakultetą. Būdamas studentu įsijungė į „Fraternitas Lithuanica“ korporaciją.

Medicinos gydytojo diplomą gavo 1938 metais. Tais pačiais metais vedė, pradėjo verstis privačia praktika ir buvo paskirtas Kauno miesto sanitarijos gydytoju, o vėliau Kauno apskrities ligonių kasos medicinos skyriaus vedėju.

Jau nuo seno mėgo rašyti ir dar anais nepriklausomos Lietuvos laikais redagavo „Paštinko Žodžio“ medicinos skyrių. Antrąjį savo „hobby“ — keliauti irgi pradėjo anksti, nes jau nuo 1939 m. važinėdavo į Stockholmą, kur atstovaudavo Lietuvos studentiją.

II Karui užėjus išvyko į Vokietiją, gyveno Vienoje, vėliau Oldenburge. 1949 m. atvyko į USA ir apsigyveno Baltimorėje. Valstybinius egzaminus išlaikė 1952 m. ir pradėjo vesti privačią praktika.

KANADA

● *Dr. A. Pacevičius* — Atostogavo Meksikoje, Acapulco — Acapulco'je tuo pačiu laiku atostogavo ir *Dr. Gečas* iš Chicago, o taip pat ir *dr. Vaitas* iš Detroito. (Mažas pasaulis!)

● *Dr. A. Valadka* su šeima balandžio mėnesį praleis West Indies. Jo silpnybė yra nardymas ir ieškojimas piratų turtų. Gal grįš turtingas, tikėkimės!

● *D.R. A. Salkus*, menininkas, laimėjo antrą vietą su savo abstraktu. Jo kūryba buvo panaudota Horner firmos kalendoriui.

VOKIETIJA

● *Dr. V. J. Bylaitis* ėmėsi iniciatyvos sutelkti vienon organizacijon Vokietijoje gyvenančius lietuvius gydytojus. Jie prašomi rašyti jam šiuo adresu: 53 Bonn, Schumann str. 82.

BRITANIJA

● *Dr. K. Valteris* rašo: „Jei manot, kad esu jau nebegyvas, „autopsintas“ ir palaidotas ar kremuotas, tai didžiai apsirinkat! Esu dar pusgyvis: kaimo purve dar nepaskendau, miško žvėrys dar manęs nesuėdė vietinėse džiunglėse dar nepaklydau... Tai kas kad darausi laukinis, kad pradėtu užmiršti skaityti ir rašyti. Juk senovėje net karaliai nemokėjo nei skaityti nei rašyti. Jei dar ilgiau čia pagyvensiu, tai užmiršiu ne tik rusišką, bet ir lietuvišką abėcėlę... Tada emigruosiu Australiją pas aborigines... gal jie išrinks mane savo karaliuku?“ (Dr. K. Valteris yra nusipirkęs ūkį — keletą mylių nuo miesto. Savo dvarą yra pavadinęs „Viltis“ Red.

● *Gajutė Valterytė* persikėlė dirbti į Londono universiteto klinikas, kur dirba bio-chemijos skyriuje. *Rimantas Valteris* dirba, anot dr. Valterio, „lupinėja“ dantis Bristolį. *Ramūnas Valteris* yra Virginijoje, tikras „Yankis“, bet per Velykas buvo atskridęs į karališką žemę. *Audrilė Valterytė* ruošiasi baigiamiesiems egzaminams (G.C.E.A. level). *Birutė Valterienė* prižiūri dvarą, ir anot dr. Valterio, „nagina“ visus už apsilėidimą.

Audrilė Valterytė

Dr. K. Valteris su grybu, kuris buvęs didesnis už galią.

OKUPUOTA LIETUVA

● Vasario 19 d. pirmą kartą Lietuvoje buvo padaryta inksto perkėlimo operacija. Ją atliko Vilniaus miesto klinikinės ligoninės specialistų grupė, profesoriaus *A. Marcinkevičiaus* vadovaujama. Operacijos metu buvo panaudoti ir dirbtinio inksto įrenginiai.

● Vokiečių ir kitų Vakarų šalių medikų susidomėjimą sukėlė Vilniaus universiteto medicinos fakulteto mokslininkų darbai bronchinės astmos priežasčių tyrinėjimo srityje. Pavyzdžiui, pažymėtinas išsamus straipsnis „Organizmo reaktyvumas, sergant bronchine astma“, paskelbtas medicinos žurnale „Allergu and Asthma“ leidžiaman Rytų Vokietijoje, Berlyne. Šio straipsnio autorius — *Vilniaus universiteto medicinos fakulteto docentas J. Sklietauskas*.

● Sovietų Rusijos kurorte Sočyje įvyko visasąjunginis simpoziumas, aptaręs reumato kurortologinį gydymą ir visasąjunginis reumatologų mokslinės draugijos plenumas. Jame dalyvavo Sovietų Sąjungos reumatologai ir kurortologai, o taip pat svečiai iš Italijos, Prancūzijos, Švedijos, Jugoslavijos ir kitų valstybių.

Okupuotai Lietuvai simpoziume ir plenumo atstovavo prof. *L. Laucevičius*, prof. *J. Danyš*, *A. Kepalaitė-Raudonikienė* ir *H. Guolys*. Prof. *J. Danyš* skaitė savo ir prof. *J. Kupcinko* paruoštą pranešimą apie Lietuvos reumatologų laimėjimus.

● *Medicinos mokslų daktaras profesorius J. Brėdikis* gavo diplomą iš Briuselio, kur yra tarptautinis chirurgų draugijos centras, liudijantis, kad jis yra išrinktas šios draugijos asocijuotu nariu.

● New Yorke leidžiamo „Medical Opinion and Review“ 1970 Nr 1 *James Joseph Shorr Los Angeles klinikinės psichologijos daktaras*, pasakoja, kaip jis keliavo į Lietuvą savo giminių aplankyti.

Iš Rygos lėktuvu pasiekęs Vilnių. Iš aerodromo pasiuntė telegramas į Telšius, kur turėjo gyventi jo tėvo giminaitis. Inturisto taksi nugabeno jį į Neringos viešbutį, anot autoriaus, visai naują, modernų, kilimais išklotą. Rytojaus dieną jo giminės atvyko iš Telšių ir nesitraukė nuo jo visas 7 dienas, kurias dr. Shorr praleido Vilniuje. Dr. Shorr paprašė Inturistą leidimo aplankyti Telšius, tėvo giminę. Gavo atsakymą, kad užsienio turistai negali išvykti iš Vilniaus ribų.

„Aš nemačiau tiksliai savo tėvo tėviškės, bet aš padariau kitą gerą darbą — aplankiau savo tėvo giminės ir savo tėvo šalį“, baigia dr. Shorr.

IN MEMORIAM

GRETOS RETĖJA ...

A.A. DR. VINCAS KOŽICA

Nauji kapai vienas prie kito rikiuojasi kapinėse. Su nustebimu žmonės klausia, kodėl tiek daug gydytojų pasirenka sau buveinę šaltoje žemelėje, ir ko jie taip skuba, daugumoje vis perjauni gyvenimą palikę? Dievo kelius Jis vienas težino! O juk ir gydytojo gyvenimas — kitų nugirtas, gydytojo akimis žiūrint, labai nelengvas...

Neseniai mūsų širdis suvirpino staigi ir netikėta žinia, kad širdies smūgiu krito dr. Vincas Kožica. Stiprus ir energingas, mielas, draugiškas, ir meile gyvenimui trykštąs Vincas tikrai neatrodė, kaip kandidatas mirčiai. O tačiau paliko jis mielą šeimą, jaunus vaikučius, ir mus visus, kolegas ir pacientus, staiga nutraukdamas darbus, planus, svajones.

Jei kam tinka toleranto vardas, tai tik a. a. Vincui. Nieko jis nėra įžeidęs, nieko nėra pasmerkęs, niekam nėra jis nė žodeliu širdies užgavęs. Ramus darbe, lipšnus draugų tarpe, švelnus šeimoje, Vincas buvo visiems reikalingas, visų mėgiamas, visur priimtinas. Jo gilus patriotiškumas ir kilnūs krikščioniški idealai jo gyvenime švietė ir jam ir kitiems, ir niekam kietumu nekliuvo, bet gražiu jų įgyvendinimu Vinco asmenybėje traukė ir viliojo.

Dr. Vincas Kožica buvo gimęs 1909 m. gegužės mėn. 16 d., Andriškių kaime, Žaliosios valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje. Mokėsi Vilkaviškio gimnazijoje, baigė ją 1929 metais ir įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakulteto medicinos skyrių. Gydytojo diplomą gavo 1937 metais. Atlikęs praktikos stažą, 1938 metais buvo paskirtas gydytoju į Birštono kurortą; drauge pradeda dirbti Kaune, kaip universiteto chirurginės klinikos asistentas. 1939 m. perkeliamas į Vilniaus chirurginę kliniką. Vokiečių okupacijos metais skiriamas vyr. gydytoju į Lukiškio kalėjimą. 1942 m. pereina į Vilniaus universiteto chirurginę kliniką ir čia dirba ligi pasitraukimo į vakarus 1944 metais vasarą. Sunkios tremties metais dirbo Magdeburgo ligoninėje; čia, bombarduojant miestą, dr. Vincas buvo sužeistas ir be sąmonės paguldytas į ligononę. Laimei, pagijo be didesnių pasekmių sveikatai. Karui pasibaigus buvo paskirtas Hildeheimo tremtinių ligoninės vedėju. Vėliau persikėlė į Hanau stovyklą, o iš čia jau emigravo į Jungtines Amerikos Valstybes.

Kūrimasis Chicagoje prasidėjo vienu metų interno tarnyba Oak Parko ligoninėje. Sunkių tremties gyvenimo sąlygų nusilpnintas ir darbo vėl sunkiai prispaustas, vos baigęs internshipą Vincas susirgo plaučių tuberkulioze. Gydymas truko apie metus laiko. Vos pagijęs, ir vėl prie darbo — egzaminų ruošti. Pagaliau, 1954 metais dr. Vincas išlaikė valstybės egzaminus net dviejose valstybėse iš karto: Illinois ir Ohio. Gavęs praktikos leidimą, nebenorėjo grįžti chirurgo specialybėn; pasirinko psichiatriją ir pradėjo rezidenciją Chagrin Falls ligoninėje.

Dar Vokietijos laikais užmegsta draugystė nuvedė Vincą ir prie altoriaus: 1955 metais jis vedė Birutę Čaplikaitę. Lietuviškoji šeimos užuomazga nešė vaisius ir po poros metų gimė sūnelis Rimas, o dar po metų kitas sūnus — Aidis. Drauge su žmonele Birute, veiklia skautų veikėja, Vincas idealiai augino vaikučius, mokė patapti lietuviais, kalbėti tik lietuviškai, sekėti tėtės pėdomis ir išaugti į kilnius vyrus. Lietuviškumo šeimoje puoselėjimui Vincas nieko negailėjo.

Nuo 1956 m. liepos mėnesio Kožicų šeima persikėlė gyventi į Libertyville, Illinois, netoli

nuo tėtės naujo darbo — Downey Veteranų Ligoninės. Abu, ir dr. Vincas ir ponia Birutė, dalyvavo visuomeniniame lietuvių gyvenime. Abu buvo aktyvūs, vienas skautų, o kitas — Vincas — ateitininkų, organizacijose, o labiausiai nepamiršo savo profesnių vienetų; „Gajos“ korporacija ir Lietuvių Gydytojų Draugija buvo šios šeimos veiklos centrai. Tolimi atstumai neatbaidė nuo lankymosi į susirinkimus, paskaitas, pobūvius. Vinco pastangas ponia Birutė rėmė gydytojų pagelbiniame vienete.

Tiesiog patikėti sunku, kad Vincas nebegriš pas Birutę ir sūnelius, kad nebesutiksime susirinkime, kad jo šypsena nebeguos draugų būrio. Tačiau liūdesį dėl jo priešlaikės mirties kompensuoja, nors dalinai, įsitikinimas, kad jam ir prie Dievo sosto gerai; o retas kas paliks tokių gražų ir šviesų atminimą, tokių puikų meilės paminklą savųjų, bendradarbių, draugų ir pažįstamų rate, kokį paliko a. a. dr. Vincas Kožica.

Jurgis Starkus, M. D.

A.A. DR. JONAS STATKEVIČIUS

1969 m. balandžio 4 d. po sunkios ligos mire Panevėžio ligoninės ausų - nosies - gerklės ligų skyriaus vedėjas **Jonas Statkevičius**.

Jonas Statkevičius gimė 1897 m. gruodžio mėn. 7 d. Panevėžio rajone, Upytės apyl., Papiškių kaime, valstiečių šeimoje.

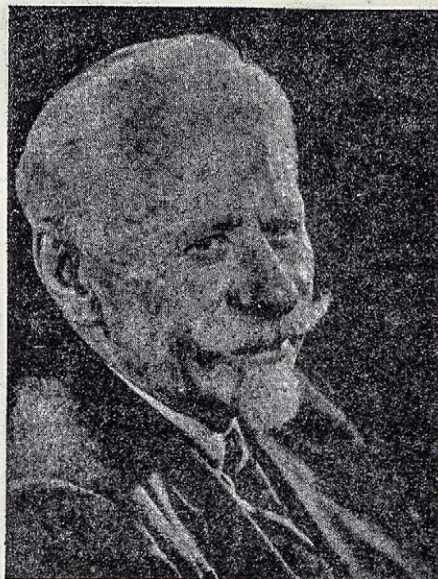
1920 m. baigęs Panevėžio gimnaziją, įstojo į Kauno universiteto medicinos fakultetą, kurį baigęs, dirbo asistentu anatomijos katedroje, vėliau (1928 - 1931 m.) gydytoju karo ligoninėje, asistentu (1931 - 1933 m.) ausų-nosies-gerklės ligų katedroje.

1933 m. atvykęs į Panevėžio ligoninę įsteigė ausų-nosies-gerklės ligų skyrių, kuriam vadovavo iki mirties.

Gydytojas Jonas Statkevičius buvo plačios erudicijos, didelio intelekto žmogus. Tai gydytojas-karys, nepalikęs savo darbo baro nei sunkiaisiais karo metais, nei paskutinėmis savo gyvenimo dienomis. Aukštos kvalifikacijos specialistas, savo patyrimą bei žinias, įgytas Vienos, Prahos, Berlyno, Maskvos, Leningrado klinikose, mielai perteikdavo savo mokiniais, jauniems gydytojams.

Jis buvo labai draugiškas, korektiškas ir tolerantiškas visų geros valios žmonių atžvilgiu, nežiūrint jų tautybės bei pažiūrų skirtumo

Tačiau, jau savo jaunystėje jis negalėjo toleruoti pasikėsintojus trukdyti Lietuvai išsilaisvinti. Todėl pačioje pradžioje Lietuvos laisvinimo bei kurimosi, dar nebaigęs gimnazijos, jis įstojo į kariuomenę savanoriu ginti tėvynės atstatymą. Tarp ko kito, jo artimiausiu draugu, kaip kariuomenėje, taip universiteto suole ir tos pačios specialybės lavinimosi buvo a.a. profesorius Juozas Zubkus. Taigi pagerbsime čia dar vieną velionio nuopelną Tėvynei!

A.A. Dr. ADOMAS LASKAUSKAS

Mirė 1969 m. rugpiūčio 24 d., ką tik užbaigęs 82 metus.

Velionis buvo gimęs 1887 m. rugpiūčio 18 d. Purniškių kaime, Svedasų valsč., Rokiškio apskr. Iš 14 vaikų užaugo tik 9, Adomas — vyriausias.

Tėviškėje, Lagedžių dvaras buvo tikras lietuviybės centras, kur susirinkdavo apylinkės dvarininkai (Jų tarpe ir sulenkėjęs dr. Brazaitis.).

1908 m., baigęs Mintaujos gimnaziją, gydytojo mokslo eiti įstojo į **Tartu (Dorpat)** universitetą, kur tuo laiku mokėsi keletas dešimčių liet. studentų. Profesura buvusi daugiausia vokiška. Baigęs universitetą d-ras Adomas kurį laiką buvo Suomijoje, Terioki.

1914 m. prasidėjus karui, d-ras paimtas caro armijon gydytoju. 1916 m. pateko į vokiečių nelaisvę. Iš jos paleistas 1918 m., tanavo besikuriančios Lietuvos kariuomenėje, steigė karo ligonines (Kėdainiuose, Palangoje) ir

sanatoriją. I atsargą išėjo 1923 m. vyresniuoju gydytoju su kapitono laipsniu.

Palangoje tuo laiku (1921 m.) išsirinko sau ir žmoną, Birutės kalno koplytėlej susituokė su gailest. seserim Barbora Indziulaite. Deja, šeimyninis gyvenimas truko vos 7 metus, nes 1928 m. Laskauskienė numirė. Ir nuo tada visą likusį savo gyvenimą d-ras našlavo.

Nepriklausomybės laikotarpiu laisva praktika vertėsi šiek tiek Koverske, Ukmergės aps., o paskui visą laiką Anykščiuose. Apskrities gydytojo pavedamas, nelaimingų atsitikimų atvejais kai kada atlikdavo apžiūras. Kad geriau galėtų padėti apylinkės žmonėms, išigijo specialių žinių apie akių ligas, ypač trochomą. Iserį, buvo jo vedėju.

II-jo pas. karo pabėgėlystės metus praleido Bavarijoje, Ingolstadte, kur buvo susispietę apie 500 lietuvių. Ten d-ras ėjo stovyklos gydytojo pareigas. 1949 m. atvykęs Amerikon, leidimo vėl verstis gydytojo darbo nemėgino isigyti.

Gal nei vienas D.P. inteligentas Baltimorėj nebuvo taip suartėjęs su senaisiais ateiviais — pensininkais, „Keri“ (Carroll) parko lankytojais, kaip a.a. d-ras. Vasarą matydavai jų būrelį susėdusį kur po medžiu ant suolo ir ištisomis valandomis besišnekučiuojančius. Jų vidury dažnai švytėdavo baltutėlaitė d-ro galva.

Jo vienašas dienas praskaidrindavo rūpestingo sūnaus Kęstučio, marčios ir trijų vaikaitių kasdieninis lankymas, jų visa jam parodyta kantrybė ir globa.

A.A. Dr. LIDIJA STANAITIENĖ

1969 m. birželio mėn. 26 d. Ridgewool, Ėueens, mirė dr. Lidija Stanaitienė. Queens, mirė dr. Lidija Stanaitienė.

Lidija gimė 1892 m. balandžio 21 d., savo tėvų gražiame dvare prie Daugpilio. Jis buvo tik penkerių metų kai mirė jos mamytė, buvusi kunigaikštytė Vera Obolensky.

Jai dar tebelankant gimnaziją tragiškai žuvo jos mylimas vyriausias brolis, o jį greitai pasekė, širdies smūgio ištiktas, jos tėvelis Jonas.

1922 m. ištekėjo už inž. Prano Stanaičio ir vyro padrasinta įstojo į Lietuvos Medicinos Fakultetą. Studijavo su pertraukomis, nes augino dukrą Mariną, priklausė įvairioms Labda-

ros Draugijoms ir turėjo daug su vyro tarnybine padėtimi susijusių pareigų. 1929 m. birželio mėn. 15 d. ji baigė Medicinos Fakulteto Penktąją Laidą ir 1933 m. rugsėjo 13 d. gavo Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos Gydytojos Diplomą, pasirinkdama vaikų ligas specialybę.

Baigusi medicinos mokslus Lidija, pradėjo, neįsitraukė pilnai į gydytojos darbą. Tačiau, kai 1936 m. kovo mėn. 20 d. mirė jos mylimas vyras inž. Pranas Stanaitis, tuometinis Lietuvos Pašto Valdybos Direktorius, ji visiškai atsidėjo gydytojos profesijai. Nuo 1936 m. iki 1938 m. ji dirbo kaip mokyklos gydytoja Kauno Amatų Mokykloje, vėliau Kauno Aukštesnioje Prekybos Mokykloje.

Nuo 1940 m. liepos 2 d. iki 1944 m. liepos pabaigos ji dirbo kaip vaikų gydytoja Kauno Pirmojoje Vaikų Konsultacijoje, kartu pradėjo verstis ir privačia vaikų ligų gydytojos praktika. Priklausė Lietuvos Vaikų Gydytojų Draugijai.

1944 m. rugsėjo mėn. kartu su dukterimi ji pasitraukė į Vakarų. Apsigyveno netoli Dresdeno, Vokietijoje ir nuo tų metų spalio mėn. iki 1945 m. gegužės mėn. dirbo kaip gydytoja Grossenheimo Miesto Užkrečiamų Ligų ligoninėje.

Raudonajai bangai persiritus per Grossenheimą, ji stebuklingu būdu išsigelbėjo ir prisimušė į Vakarų Vokietiją, pas savo dukrą.

Karui pasibaigus, ji apsigyveno Detmoldo, okupuotos Vokietijos Britų zonoje ir ten, nuo 1946 m. iki 1947 m. dirbo Detmoldo Sick-Bay, o emigracijai prasidėjus, nuo 1948 m. iki 1949 m. gruodžio mėn. buvo Paderborno Per-

einamosios stovyklos gydytoja ir kartu Bad Lippsprunge Vaikų Namų gydytoja.

I Ameriką Lidija atplaukė 1949 m. gruodžio 23 d. dirbdama kaip gydytoja laivo Sick-Bay.

Visų išgyvenimų ir sukrėtimų paveikta Lidijos sveikata pradėjo silpnėti. Ji dar keleris mėnesius dirbo St. Catharine ligoninėje Brooklyne, Emergency skyriuje, tačiau dėl smarkiai susilpnėjusios klausos nebegalėjo daugiau tęsti savo taip pamėgtos profesijos ir turėjo pasitraukti.

Giliname nuliūdime ji paliko vienintelę dukterį Mariną ir žentą Zigmą Raulinaičius, giminaitę Kunigundą Varenę su šeima Detroito ir nuo jaunystės laikų iki mirties neperskiriamas draugas dr. Jadvygą ir Vandą Urbanavičiūtes.

Ilsėkis ramybėje, Brangioji Lidija, taip toli nuo savo mylimo vyro ir pamiltos Lietuvos.

A. A. DR. MARIJA VAKSELIENĖ

1970 m. vasario 28 d. mirė gydytoja Marija Misevičiūtė - Vakseliene. Marija gimė 1922 m. spalio 25 d. Pavėsio vienkiemy, prie Pagramančio, Tauragės apskrity. Pradžios mokyklą ir gimnaziją baigė Tauragėje. Kauno ir Vilniaus universitetuose studijavo mediciną. Ją baigė Muenchene. Prieš 20 metų atvykusi Amerikon, įsikūrė Chicagoje. Išlaikiusi Illinois valstybinius egzaminus, atidarė kabinetą 3942 N. Central Ave. Dirbo Martha Washington ir kitose ligoninėse.

Dr. Dominikos Kesiūnaitės memorialinis minėjimas

1969 metų lapkričio 2 d. 4 val. p. p. Čiurlionio namuose įvyko dr. Dominikos Kesiūnaitės memorialinis minėjimas, surengtas Clevelando skautininkų draugovės. Minėjimą atidarė skautininkų draugovės pirmininkė M. Švarcienė, pakviesdama p. Aldoną Augustinavičienę apibūdinti dr. D. Kesiūnaitės asmenybę ir skautybės kelią. Iš gydytojų kalbėjo dr. H. Brazaitis. M. Radzevičiūtė perskaitė dr. Komininkos Kesiūnaitės vardo fondo įsteigimo aktą. Buvo įteikta Detroito skaučių dr. D. Kesiūnaitės vardo draugovei vėliava. Koncertinėje dalyje dalyvavo solistė Aldona Stempuzienė ir akt. Petras Maželis. Trumpų vaišių metu draugų tarpe buvo pasidalyta mintimis apie dr. D. Kesiūnaitės nuėitą gyvenimo kelią.

Dr. H. Brazaičio kalba:

Penki metai kaip mūsų tarpe nėra daktarės Dominikos Kesiūnaitės. Jos šviesų atminimą pagerbti, jos idėjos draugės skautės surengė šį minėjimą. Dr. Dominika Kesiūnaitė vadovavosi skautybės idėja — tarnauti artimui ir ją vykdė visą savo gyvenimą, net ir profesiją pasirinko reikalaujančią savęs išsižadėjimo ir tarnavimo savo artimui, jam mažinant žemiškuosius skausmus.

Iš biografijos turime žinių, kad Dominika Kesiūnaitė studijavo mediciną Lietuvos Universitete tarp 1922 ir 1927 metų. Sėkmingai užbaigė studijas ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Nuo 1932 metų, kaip jauna gydytoja, ji specializavosi prof. dr. P. Mažylio vadovaujamoje moterų ligų klinikoje, Liet. Raudonojo Kryžiaus ligoninėje Kaune. Toje klinikoje man, trečiojo kurso studentui, pirmą kartą teko sutikti dr. Kesiūnaitę. Toje klinikoje vieną ankstyvų rytą, maždaug prieš 35-36 metus, pirmą kartą teko matyti kūdikio gimimą. Tą gimdymą pravedė jauna asistentė dr. Kesiūnaitė. Ši mūsų susitikimą daktarė dažnai prisimindavo ir mėgdavo pabrėžti, kad girdi jos mokinys esu buvęs. Užbaigus specializaciją, jau kaip specialistė dr. Kesiūnaitė vertėsi praktika Babtuose ir Vendžiogaloje. Ten jai teko vesti motinos ir vaiko sveikatos centrą. Siekdama įdomesnio ir atsakomingesnio darbo neužilgo persikėlė į Zarasų apskrities ligoninę moterų skyriaus vedėjos pareigoms. Lietuvai atgavus Vilnių dr. Kesiūnaitė perkeliama į Vilnių ir skiriama Akušerių Mokyklos inspektorės ir lektorės pareigoms. Mokykloje savo pedagoginių gabumų ir takto bei etikos dėka įgijo savo viršininkų pasitikėjimą, o pagarbą ir meilę savo mokiinių tarpe. Dr. Kesiūnaitė nepasitenkino savo pasiektu medicinišku įsimokslinimu ir atostogų laiką išnaudodavo tolimesniam pasitobūlinimui išvykdama pasidairyti po pasaulį ir pasekti kas naujo jos specialybėje yra pasiekta Europos medicinos centruose. Lankė Berlyno, Budapešto ir Paryžiaus moterų ligų klinikas.

Antrajai bolševikų okupacijai artėjant dr. Dominika Kesiūnaitė kaip ir daugelis mūsų, pasitraukė į vakarus. Karui pasibaigus ji dirbo Hanau stovyklos ligoninėje, kur vadovavo moterų ir vaikų ligų skyriams. Pabaigoje 1949 metų atvyko į JAV. Išlaikiusi reikalingus egzaminus pradėjo verstis bendrąja medicinos praktika Clevelande. Čia dr. Kesiūnaitė ištiko toks pat likimas, kaip ir daugelį vyresniųjų gydytojų, dirbusių kokiaje specialybėje Europoje. Ji turėjo verstis bendra praktika, nes specialybei reikėjo atlikti dar 3-4 metų šio krašto rezidenciją. Besiversdama bendra medicinos praktika dr. Kesiūnaitė dažnai artimesniems kolegoms tuo pasiskųsdavo.

1950 metų gruodžio 31 d. dr. Kesiūnaitės bute įvyko pirmasis Clevelando lietuvių gydytojų susirinkimas, kuris siekė apjungti lietuvius gydytojus į organizuotą vienetą. Šiam organizaciniam vienetui vadovauti buvo išrinkti keli gydytojai, o jų tarpe ir dr. Kesiūnaitė. Šis susirinkimas davė pradžią Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai, kuri jau eilė metų reiškiasi kaip aktyvus narys Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungoje ir bendrame lietuvių visuomeniniame gyvenime. Tiesa, keli pirmieji organizaciniai metai nebuvo veiklūs ir tik apjungus visus Ohio lietuvių gydytojus 1955 m. draugijos veikla pagyvėjo. Dr. Kesiūnaitė buvo išrinkta į dvi pirmas valdybas 1955 ir 1956 metais. Ji ėjo sekretorės pareigas.

Clevelande man teko vėl artimiau sueiti su dr. Kesiūnaitė. Teko prisiminti klinikų laikus. Visi susitikimai bei bendravimai buvo malonūs, nes daktarė Kesiūnaitė buvo šviesi asmenybė. Ji sielėjosi Lietuvos reikalais, kiek išgalėdama rėmė jaunuomenę ir labdaros organizacijas. Sielėjosi lietuvių gydytojų sugyvenimui, jų etika ir tarpusavių santykiams. Su daktare Kesiūnaitė važiuojome ir į Ameriko Lietuvių Gydytojų Sąjungos atkūriamąjį suvažiavimą Chicagoje.

Bet deja, pagal gydytojų korporacijos „Fraternitas Lithuanica himno žodžius: „...karys, artojas ir turtuolis ligos vienodai prisilėgti“. Taip liga prisilėgė ir dr. Dominiką Kesiūnaitę. Būdama pati gydytoja ji gerai suprato savo likimą. Bet vis stengėsi gelbėtis ir nutolini savo žemiškos kelionės galą. Besigydydama perkentė operaciją, griebėsi rentgeno spindulių gydymo ir naujų chemikalų. Prisimenu vieną iš paskutinių pokalbių, kaip jos hemoglobinas ligos ir chemikalų įtakoje negailestingai krito, o ji vis dar guodė save, kad gal laborantė per daug spaudė pirštą ir kraują praskiedė limfa. Vis tikėjosi nesanti tokia anemiška ir silpna. Tai buvo tik jos viltis atitolinti neišvengiamybę. Prisimenu paskutinį mūsų pasimatymą Clevelando klinikose, kaip dr. Dominika gulėjo beveik mirties patale. Taip negailestingai ir per anksti pasibaigė vienos lietuvių gydytojos, dr. Kesiūnaitės, ši žemiška kelionė.

Susirinkome čia ir minime jos šviesų atminimą. Mini jos idėjos draugės — skautės, kurių tarpe ji praleido ilgiausį laiką žemiškoje kelionėje ir kurių idėjomis gyveno. Pagarbiai mini jos profesijos kolegos gydytojai. O taip pat mini ir jos dėkingi ligoniai, kuriems jina atidavė savo sugebėjimus, žinias, nemigo naktis ir žmoniškos meilės jausmus lengvindama jų kančias.

A. A. DR. VYTAUTAS ZYMANTAS

1970 m. kovo mėn. 20 d. mirė dr. Vytautas Zymantas, gyvenęs Toledo, Ohio.

Vytautas gimė Plokščiuose, Šakių apskr., augo vienas šeimoje. Šakiuose baigė gimnaziją. Medicinos gydytojo diplomą gavo 1940 m. baigęs Vytauto Didžiojo universitete mediciną. Tuoju buvo paskirtas trumpam laikui Kauno miesto gydytoju. 1943 m. (vokiečių okupacijos metais) buvo paskirtas Šakių apskrities gydytoju, kuriuo išbuvo ligi pasitraukdamas iš Lietuvos. Šakiuose būdamas galėjo tvarkyti savo ūkį, ten užveisdamas didelį sodą.

Arklių traukiamu vežimu nukeliavo į pietų Vokietiją. Po kapituliacijos buvo Bamberge D. P. stovyklos gydytoju, o stovyklą perkėlus į Garmischą, ten stovyklos gydytoju. Šioje stovykloje 1947 m. buvo sušauktas lietuvių gydytojų gyvenančių Vokietijoje suvažiavimas. Į Ameriką jis atvyko 1949 metais, tiesiai į Tolodą. Čia St. Luke ligoninėje buvo ligoninės gydytoju. 1955 m. išlaikęs Ohio valstijoje gydytojo egzaminus pradėjo verstis laisva gydytojo praktika, kurią tęsė ligi ši pasaulį apleisdamas.

Studijuodamas priklausė Blaivybės draugijai ir studentų med. korp. „Gaja“.

Dr. Vytautas ir Halina (Jasinskaitė) šeimą sukūrė 1931. Abu buvo nepaprastai vaišingi, taip pat ir dideli žvejai. Daugeliui jo prietelių teko jo dideliame laive dieną ar kitą praleisti žuvaujant Erie ežere. Jis dažnai prisimindavo pavergtą tėvynę, rėmė kai kurias lietuviškas institucijas: jaunimo stovyklą „Dainava“, Balną, Jaunimo centrą Chicagoje ir kai ką kitą.

Laidotuvių dieną, kovo 23 d., tolediečiai su Vytautu atsisveikino jo parapijos bažnyčioje dalyvaudami šventose Mišiose. Po to jo palaidoti buvo pervežti į Kanadą, kur daugumas jo artimųjų gyvena arba jau amžinai ilsisi.

Čia visų dalyvių vardu, o jų buvo gausu, atsisveikinimo žodį tarė prel. Balčiūnas, jo prietelių ir „Gajos“ korp. vardu dr. J. Balčiūnas ir Kanados vietos lietuvių vardu V. Ignaitis. Dr. Vytauto Zymanto kūnas palaidotas West Lorne, Kanadoje, kapinėse amžinam poilsiui. Ilsėkis ramybėje mielas Vytautai!

Dr. Juozas Kriaučiūnas

A. A. Docentas Bronius Minelga mirė Kaune 1969. XII.31. kepenų cirroze, būdamas 59 m. Jau kuris laikas buvo iš Kauno Medicinos Instituto pašalintas ir dirbo Kaune teismo medicinos ekspertu.

PROFESSIONAL PHARMACIES

REMLAKE — ROCHKES

Apothecary

2421 W. 63rd Street

HE 4-1500

Open Daily 9:30 — 10

Wednesday and Saturday 9:30 — 9

ROCHKES

Medical Arts Pharmacy

3213 W. 63rd Street

WA 5-4787

Open Daily 10 — 10

Sunday 10 — 2

MARQUETTE

Medical Building Pharmacy, Inc.

6132 So. Kedzie Avenue

Open daily 10 — 10

GR 6-3535

Wednesday 10 — 6

Saturday 9:30 — 6

PHYSICIAN'S, DIABETIC'S AND SICKROOM SUPPLIES
WE OFFER A FREE AND EFFICIENT PICKUP & DELIVERY SERVICE

6910 SO. FAIRFIELD AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629

HAMES OLDSMOBILE, INC.

2442 West Columbus Avenue

Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-1010

FOR THE BEST DEAL AND SERVICE

For those who like to deal with a quality place of business, there is no finer than HAMES Oldsmobile.

The Hames dealership specializes in selling and servicing the medical profession as is attested by it's many happy and satisfied doctors throughout Chicago land.

RETURN TO:

Lithuanian Medical Bulletin
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453
Return postage guaranteed.